



AKuFF Hírmondó

Arbeitskreis ungarndeutscher Familienforscher
Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete
German Family Tree Researchers' Society in Hungary

XV. évfolyam, 38. szám

2019. április 13.

Tartalom

Következő találkozónk helyei és időpontjai	2
Dr. Pencz Kornél: Kiegészítés Hajós családkönyvéhez	3
Sétáló Ferenc: Hosenfeld, ahonnan Johann Neidhardt Magyarországra bevándorolt	5
Dr. Kopp Kristóf: Salétromsav főzés a Fekete-erdőben a 18. század elején	12
Dr. Pencz Kornél: Egy morvaországi német család Mócsényben – KOLB Groß Ullersdorfból	18
Peller Gábor: Weiszer / Weiser őseim Morvaországból	36
Natta Antal (1946-2019)	56
Tagsági hírek	57
Kitüntetettjeink / Unsere Ausgezeichneten	58
Familie Austria 10 éves jubileumi konferenciája	59

Internetes oldalunk: www.akuff.org

ahol az újság korábbi számait is olvashatja pdf-formátumban



MINISZTERELNÖKSÉG
EGYHÁZI ÉS NEMZETISÉGI KAPCSOLATOKÉRT
FELELŐS ÁLLAMTITKARSÁG



BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

A következő találkozók helyszínei és időpontjai

Nyári találkozó

2018. június 22.

Ágfalva (Agendorf) (Nyugat-Magyarország)
Találkozás a Familia Austria osztrák egyesület tagjaival
„Folkfest” Sopronban

Őszi találkozó

2018. október 26.

Budakalász (Kalasch)

Az egyesületi találkozókat meghirdetjük a honlapunkon. A tagjaink kb. 30 nappal az esemény előtt meghívót kapnak. Külön kérésre az egyéb érdeklődők is kapnak a részletes tudnivalókat tartalmazó meghívót.



Az AKuFF Hírmondó következő száma az őszi találkozóra jelenik meg. Várjuk a bemutatkozó írásokat, a kutatási adatokat, az élménybeszámolókat.

Dr. Pencz Kornél:
Kiegészítés Hajós családkönyvéhez
Thum, Schopper, Lori családok

9595 számú bejegyzés a Hajós családkönyvben:

„**Thum, Michael**

oo

Schopper Anna Maria, Johann Schopper – Magdalene Kappeler?

*(1708) +25.4.1785 77 J.”

Sammelwerk donauschwäbischer Kolonisten,
Teil VII, Buchstaben Sch-Sze
50827. szám:

Schupper Marianna, Tv Johann v Obermarchtal [...]

Michael Dumm v Bremelau,

mm (0). 17.3.1732 n Ungarn Qu: HaOS S”

Johann Schopper és **Magdalena Keppeler** az őseim voltak.

A *Marchtal-i (Obermarchtal)* kolostor uradalma 26.4.-18.11. számon nyilvántartott hatósági jegyzőkönyve szerint, amit a Baden-Württembergi Tartományi Levéltár –*Sigmaringeni* Állami Levéltár részére a Forschergruppe Oberschwaben (Felső-Sábföldi Kutatócsoport) egyesület digitalizált társadalmi munkában:

- 1732. március 21-ei bejegyzés:

„*Michael Dum, nőtlen állapotú, a bremelalui Joseph Dum és Magdalena N. törvényes való fia összeházasodik az obermarchtali hajadon Maria Anna Schupperrel az egyaránt megboldogult Johannes Schupper és Magdalena Keppler [leányával]. Nem visznek semmit magukkal és (wirdet ihnen???) , mert amúgy is csak egyszerű jobbágyok és csak együttélő gyermekek voltak, az útra szerencsét kívántunk nekik. És magukkal viszik Magyarországra az ő [Maria Anna, a feleség] 12. életévében járó testvéröccsét, Tiberius Schuppert.*”

- ugyanezen a napon egy másik bejegyzés:
„Ugyanakkor Magyarországra költözik *Andreas Lori*, *Michael Lori* fia helyből, a falu közösségét kifizette, és összeházasodik *Catharina Dumm*-mal, fentnevezett *Michael Dumm* nővérével. Ugyancsak nincs egyiknek sem vagyona.”

Maria Anna Schuppert ill. **Schoppert** 1709. augusztus 2-án keresztelték **Obermarchtalban**.

A szülők 1709. február 5-én kötöttek házasságot **Obermarchtalban**, **Johann Schopper** a **Goppertsweiler** melletti **Blumegg**ből származott, **Magdalena Keppeler** 1683. július 28-án született **Datthausenben Jakob Keppeler** és **Veronika Zillhardt** lányaként.

Maria Anna öccsétől, **Tiberiustól** származom, akit 1721. január 22-én kereszteltek **Obermarchtalban** és akit magukkal hoztak Magyarországra.

Michael Dummot 1707-ben a **bremelau**i plébániához tartozó **Dürrenstettenben** tartották keresztvíz alá, a szülei **Josef Dumm** és a **gundelfingeni** származású **Magdalena Traub** voltak. 1701 májusában házasodtak **Bremelauban**.

Katharina nevű lányukat, aki később **Andreas Lori** felesége lett, 1697. július 7-én keresztelték **Bremelauban**, de még az apa első házasságából született, az első feleség **Katharina Schnitzer** (+ 1701. április 23.) volt. Ez a házaspár is **Hajósra** települt, ld. a családkönyven 5391. szám alatt. **Katharina** ott halt meg 1740. január 11-én.

Források:

- Gertrud und Johann Schnaterbeck: Familienbuch der donauschwäbischen Gemeinde Hajós 1723-1948; Kornwestheim 2009
- Paul Flach: Siedlungsgeschichte von Hajós, einer schwäbischen Gemeinde an der nördlichen Grenze der Batschka
- Stefan Stader: Sammelwerk donauschwäbischer Kolonisten, Teil VII, Buchstaben Sche-Sz, AKdff, Sindelfingen, 2011
- Werner Hacker: Auswanderungen aus Oberschwaben im 17. und 18. Jahrhundert archivlich Dokumentiert; Konrad Theiss Verlag Stuttgart und Aalen 1977
- Amtsprotokoll der Klosterherrschaft Marchtal:
 - o <http://www.landesarchiv-bw.de/plink/?f=6-532448-318>
 - o <http://www.landesarchiv-bw.de/plink/?f=6-532444-286>

Sétáló Ferenc:

**Hosenfeld (Hessen, Németország), ahonnan
Johann Neidhart
Magyarországra vándorolt**

Fűrész Józsefné König Róza – nagyanyja **Neidhart Katalin** – az 1990-es évek végén tudta meg, hogy a Neidhart ős **Hosenfeld**ről vándorolt Magyarországra.

Róza vetette fel, hogy látogassuk meg ősünk szülőfaluját. Az ötletet tett követte. Róza először felvette a kapcsolatot **Hosenfeld** plébániájával, a szalódával és csak ezek után szerzett gépkocsit és útitársakat az utazáshoz.

A gépkocsi – Mercedes kisbusz – **Huba Gyula** (Neidhart rokon) vállalkozó volt. Útitársak Fűrész Józsefné, **Huba Gyula**, Huba Szilvia, Gajdos Gyuláné Mihályi **Anna** és a dolgozat szerzője.

Az utazás kezdete 2003. augusztus 28-án hajnalban volt.

Útközben megálltunk Heiligenkreutzban (Ausztria), az ősi cisztercita kolostornál. Itt meglátogattuk Mihályi Rozinát.

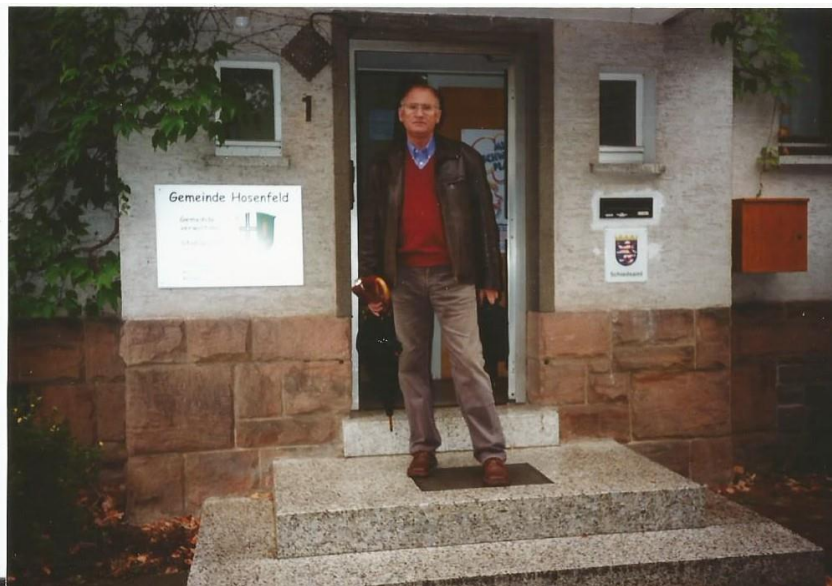


Hosenfeldre késő este értünk. Szálláshelyünkön – amit előre lefoglaltunk – szívesen fogadtak. A szálloda alkalmazottja, aki éppen

ügyeletes volt, Magyarországon született kitelepített német volt. Magyarul nem beszélt.

Másnap – pénteken – első utunk célja a polgármesteri hivatal volt. Úgy képzeljük el **Hosenfeldet**, mint egy magyarországi körjegyzőséget: **Hosenfeld** volt a körjegyzőség, a katolikus egyház központja – a plébánia helye – **Blankenau**, továbbá **Schletzenhausen, Hainzell, Jossa, Poppenrod, Pfaffenrod** falvak.

A polgármesteri hivatalba a társaságunk három németül beszélő hölgy tagja ment be. A polgármesterrel nem találkoztak – nem volt a hivatalban. A tisztviselők barátságosak voltak és ajándékba adták **Hosenfeld** alapításának 700 éves évfordulójára írt könyvnek utolsó példányát: „*Fest schrift 700 Jahre Hosenfeld 1284-1984*”. A polgármester hivatal bejárata előtt **Huba Gyula**.



A könyv figyelemre méltó fejezetet tartalmazott. A fejezetet Dr. **Norbert Herr** írta és ez olvasható:

”28. Mai 1718 Johann Neidhard, Wagner, von Hosenfeld mit Weib und Kind, Auswanderung nach Ungarn 1717-1804.”

Ezután **Blankenau**ba mentünk a plébániára. A plébánia tisztviselője megértéssel és segítőkészen fogadta látogatásunk. Megmutatta az ősi anyakönyveket, ezekben megtaláltuk az ősök nevét. Sajnos a kutatásra az idő rövideje miatt nem került sor.

A német változatban látható képen balról jobbra **Huba Szilvia**, a plébánia tisztviselője, **Gajdos Gyuláné**, **Sétáló Ferenc**, **Fűrész Józsefné** és előttük az ősök anyakönyve.

Kiutazásunk előtt tudtunk arról, hogy a környéken van egy „Neidhardt kápolna”. A plébánia látogatása után a kápolnát kerestük meg. A kápolna **Hosenfeld** és **Jossa** között a közút mellett van, a neve **Schlingenskapelle**.



A kápolna története a következő: a jelenlegi kápolna mellett egy vízimalom működött az 1650-es években. A vízimalom tulajdonosa „**Heinrich Neydtarten** (der Schlingenmüller **Heinrich Neider**)” volt. A **Neydtarten** egy alkalommal a közeli erdőbe ment vadászni és beleesett egy verembe (csapdába), amit a vadászok készítettek. Neydtarten a Szűzanya segítségét kérte, hogy szabadítsa ki a veremből. Megfogadta a Szűzanyának, hogy szabadulása után kápolnát építtet a vízimalom mellett. A Szűzanya megsegítette. A fogadalmat tett követte, a kápolnát megépítette – több **Neidert**

közreműködésével. Az építkezésről iratot készítették (6. kép). Mivel tudtunk a **Neidhart** kápolna létezéséről, megnéztük a kápolnát (7. kép) a mindenre gondoló **Fűrészné** felkészült a kápolna látogatására. Vett egy kis ezüst feszületet, a feszület hátlapjára ráírta látogatásunkat és a dátumot. Otlétünkör a feszületet a kápolna oltárán helyeztük el (lenti kép).



A kápolnát elhagyva megnéztük a **Neidhart** tulajdonban lévő „Sieberzmüchle Gasthof”-ot. Eredetileg vízimalom volt, ebből fejlesztették ki a generációkon át a **Neidhartok** a mai szállodát. A mai tulajdonos **Neidert** szívélyesen fogadott bennünket. Elmondtuk jövetelünk célját és ő is elmondta, hogy kutatja a **Neidhart-Neidert** családot. Ő maga a kutatásban nem vesz részt, mert az üzlet minden idejét leköti, de vagyoni helyzete megengedi, hogy megbízott útján kutasson.

Meglátogattuk a *hosenfeldi* és *jossa-i* temetőket. Sajnos csak friss – pár éves – sírokat láttunk. Kérdésünkre a helyiek elmondták, hogy 20 évenként megszüntetik a sírokat. A halottak csontjait kiemelik és

közös sírban helyezik el. Így sajnos régi **Neidhart-Neidert** sírt nem láttunk.

Szombaton – augusztus 30-án – nagy ünnepet - fesztivált – tartottak **Hosenfelden**.

A katolikus templomban ünnepi misét celebráltak. A misére társaságunk hölgy tagjai is elmentek. A mise előtt egy egyházi ismertette az egyházközség híreit, programját, majd bejelentette, hogy a mai misét minden élő és holt Nedhardtért-Neidertért ajánlják fel. Asszonyaink meghatottan mesélték el mindezt a „pogány” férfiaknak – Gyulának és a dolgozat szerzőjének. Nagyon nagy megtiszteltetés volt mindannyiunk számára.

A fesztivál programjához tartozott a „bál” a sørsátorban).

A **hosenfeldi** „körjegyzőség” falvaiból fúvószenekarok jöttek – a zuhógó eső ellenére – a sørsátorhoz.

Hazafelé jövet – augusztus 31-én, vasárnap még betértünk **Hanauba**. Ebben a kis német mesevárosban születtek a **Grimm**-testvérek, a nagy mesemondók. A Grimm-testvérek szülőháza (lenti kép). Hanau házainak homlokzata a Grimm-testvérek meséinek rajzaival díszítettek.



Hazaérkezve több hét után telefonon keresett Fűrészné és elmondta, hogy a „Bóly TV” beszélgetni szeretne velünk németországi

utunkról. Egy szombati napon, Bólyban, Fűrészék a Tukarban lévő pincéjében esett meg a tévéinterjú. Az interjúban **Fűrészné, Huba Gyula** és a dolgozat szerzője beszélt. A „Bóly TV” filmjét pár hét múlva a német nemzetiségi TV – „Unsere Bildschirm” – is műsorára tűzte.

Engem továbbra is izgatott a „**Johann Neidhard**” Magyarországra vándorlása, ezért a fuldai levéltárba írtam. Kértem, hogyha van irat a **hosenfeldi Johann Neidhard** magyarországra vándorlásáról, akkor az iratról szíveskedjenek másolatot küldeni. A váasz az volt, hogy ezzel nem a fuldai levéltár foglalkozott, hanem a **Marburgi** Levéltár. A Marburgi Levéltár válaszában közölte, hogy utaljunk a számlájukra 20,50 eurót, akkor a kérésemet teljesítik. A kért összeget (akkori forintban 5.269,- Ft) a bankszámlára átutaltuk.

A Marburgi Levéltár az átutalt devizát megkapva elküldtük a kivándorlással kapcsolatos iratokat. Az irat szövege ónémet. Ezt átírtam latin betűsre. A fordítást többen kísérelték meg, én a számomra szimpatikus fordítást közlöm:

*„**Niclass Schmidt**, aki **Jörg Schmidt** iskolamester és templomszolga fia, Groß-Lüderből, mesterségére nézve vászontakács, azt tervezte, hogy Magyarországon próbálkozik, mert, ha ezt nem tenné, vándorolnia kellene.*

*gyanezt tervezte **Johannes Neidhard** is, feleségével és gyermekeivel, ő hosenfeldi bognár, és még saját háza sincs, nemhogy bármi egyéb javai lennének.*

*Nem kevésbé ugyanígy **Hanns Bellinger**, hosenfeldi ács, ő kettejükkel együtt és **Casspar Wigenfelddel** együtt, akinek azonos a mestersége és ugyanonnan való; ezek közül az elsőnek semmi egyebe sincs, csak egy házacskája, és ezt eladta egy hosenfeldi lakosnak 60 Fl-ért, az utóbbinak azonban a tanult mesterségén kívül semmi egyebe sincs.*

Alázatosan kérdeztetik, hogy ezeknek az embereknek, és azoknak, akik a jövőben jelentkeznek, és hasonló állapotúak, mint akiket fentebb leírtunk, a rendelkezések szerint és a biztonságának megfelelően kiadható-e az útlevél?”

Végezetül mellékletben közlöm az anyai ági leszármazási táblázatot

Johann Neidhardt *Hosenfeld* (kb. 1695-1750-es évek)
∞?

Margaretha *?, †?

Michael Neidhardt *Szabar* 1727 - *Bóly*, 1783
∞ 1757

Margaretha Müller *?, †?

Johannes Nep. Neidhardt *Bóly*, 1759-1791
2∞ 1803

Eva Göller

Georg Neidhardt *Bóly*, 1791-1845
∞ 1830

Beck Margit *Bóly*, 1808-1851

Neidhardt György *Németbóly*. 1832-1914
∞ 1865

Bógnér Julianna *N.bóly* 1844-1929



Neidhardt Benedek *N.bóly*, 1866-1929
∞ 1888

Csóka Berta *N.bóly* 1872 - *Pécs*, 1944



Neidhardt Gusztáv *N.bóly*, 1889 - *Pécs*, 1960
∞ 1911

Tisztli Mária *N.bóly* 1891 - *Baja*, 1975



Neidhardt Mária *N.bóly*, 1914 - *Pécs*, 2003
∞ 1933

Sétáló Ferenc *Bácsalmás*, 1903 - *Pécs*, 1973



Sétáló Ferenc *Bácsbokod*, 1934
∞

Mercz Gizella * 1946



Dr. Kopp Kristóf: Salétromsav főzés a Fekete-erdőben a 18. század elején

A következő történet közel háromszáz esztendővel ezelőtti időkről szól, **Mária Terézia** uralkodásának kezdeti éveiről, és a **Német-Római Szent Birodalom** egy olyan szegletéről, ahol a császári hatalom nem, vagy csak nagyon minimálisan érezte hatását. Ennek következtében a helyi hercegek, főpapok által írt „kottából” olvastak a terület lakói. Ezt volt, aki elfogadta, volt, aki nem...

Johann Morath mester a **Fekete-erdő** délkeleti részén, a Rajna menti **Tiengen** városkában élt. Azon a területen, ahol a német nyelv egy olyan alemann dialektusát beszélték, melyet senki más nem ért, csak a **Württembergben** és **Svájcban** élők.



A Rajna túlsópartja már **Aargau** kantonhoz tartozott, míg innenső felén névleg a württembergi herceg, gyakorlatilag pedig a waldshut-i St. Blasien kolostor bencés apátjai voltak az urak.

A *St. Blasien* bencés apátság a *Fekete-erdő* északkeleti felén nagy területeket birtokolt ebben az időben (1740-es évek). Hírnevét a későbbiekben szerezte, amikor a Habsburg uralkodók 1770-ben ide hozták át Svájcból őseik földi maradványait, hogy birodalmi területen nyugodjanak, ekkor épült a ma is álló barokk kupolás apátsági templom.

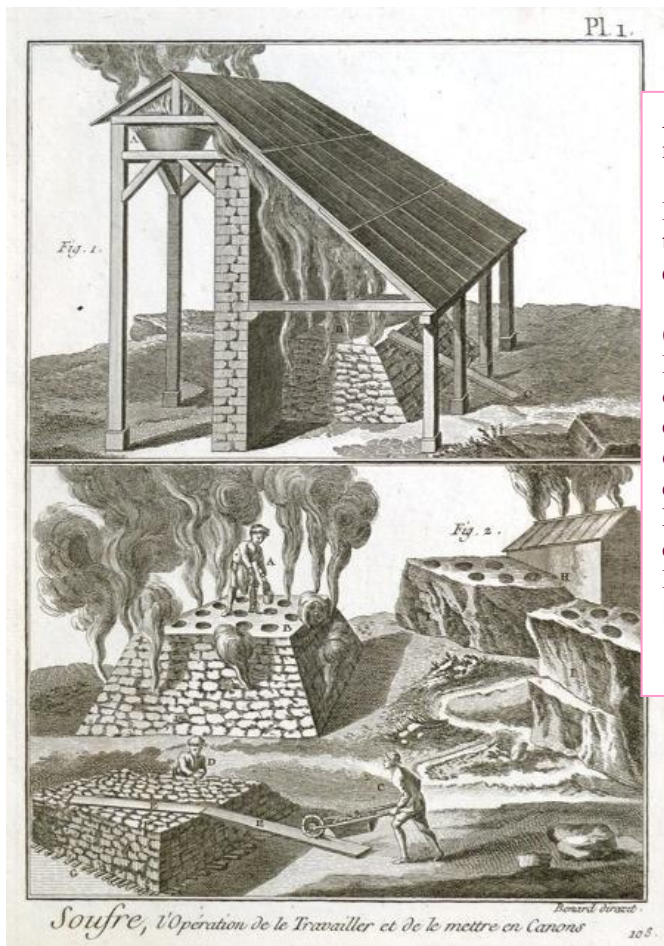


A *St. Blasien* bencés apátság dómja (forrás: www.dom-st-blasien.de)

A **Morath** család azon szabad földművelő osztályba tartozott, mely még a 12-13. században nyerte kiváltságait, és az erdőirtás, a hegyvidéken, valamint a Rajnán túlra vezető utak karbantartása fejében megváltást nyert a jobbágyi kötelezettségek alól, gyakorlatilag csak a császárnak tartozott engedelmességgel. A 17. század folyamán a bencések növekvő hatalma folytán ezeket a kiváltságokat egyre inkább megnyirbálták, adófizetésre és az apátsági földeken való munkára kötelezve a szabad paraszti rétegeket. Ez ellen többször lázadtak a Fekete-erdő vidékének lakói, sikertelenül. Sokan elfogadták a bencések főségét, mások pénzen megváltották magukat a jobbágyi kötelezettségek alól, de a helyzet a 18. század második negyedére igen feszültté vált. Ezt az időszakot nevezik a német történelemben salétromsav-lázadásoknak („Salpetererunruhen”).

Morath mester sok sorstársával egyetemben amellet, hogy soványka földjét művelte, salétromsavat főzött, mely az 1730-40-es években igen jól jövedelmező munka volt, lévén a salétromsav a puskaporgyártás alapanyaga és ebben az időben már néhány hektárnyi földért egymásnak ugrottak a német hercegek, bárók, nem is beszélve a nagyobb háborúkról. Adót nem fizetett a család már említett kiváltságos helyzete miatt, a salétromsavat pedig mindig jó pénzért el tudta adni a württembergi herceg kereskedőinek, boldogan élt **Tiengen**ben. A helyzet azonban nagyban megváltozott, amikor 1744 egy szép kora őszi napján a

St. Blasien adószedői megjelentek **Tiengen**ben, hogy az ottani gazdáktól is beszedjék a terményadót és a tizedet. Bár jó katolikusok és Istenfélő emberek voltak, **Morath** mester és barátai megtagadták az adófizetést, a császártól kapott sok évszázados kiváltságaikra hivatkozva. Kisebb tettelegességre is sor került a vita során, az apátság képviselői dolgvégezetlenül tértek vissza Waldshut kolostorába.



A salétromfőzés munkamenetei

Rézmetset francia tudományos enciklopédiából, 1780-ból (Extrait de: Encyclopédie ou dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers] : (Art du Soufre. Diderot, Denis et d'Alembert, Jean Le Rond] / Bénard, [Robert] direxit.)

A gazdák jót ittak a **Tiengen**ben főzött finom sörítalból győzelmük örömére, de boldogságuk nem sokáig tartott. Néhány nappal később katonák vették körül a települést, rajtuk a württembergi herceg

egyenruhája. Felszólították a lakosokat, hogy fizessék meg a bencéseknek járó adót, a herceg és a főpát megállapodása értelmében. Több száz katona állig felfegyverkezve elég meggyőző érvnek mutatkozott a feltételek elfogadására, mindazonáltal **Morathék** a gyűrűn áttörve az erdőbe menekülést választották, néhány gazda és katona is elesett a csetepatéban, de a katonák visszavonultak. A lakosság félelme azonban egyre fokozódott, mi fog történni, ha ismét visszajönnek, gyilkolni fognak?

A bizonytalan helyzet heteken át tartott, novemberben leesett az első hó is, a férfiak az erdőben bujkáltak, a württembergi katonák keresték őket, míg az asszonyok és gyerekek odahaza próbálták meg átvészelni a vészterhes időszakot. **Maria** asszony is minden éjjel a ház alatti pincében bújt meg két gyermekével, a harmadikat pedig jövő tavaszra várta. Kisfia félve fogta szoknyáját, a négyesztendős **Rosina** azonban bátor kislány volt, mindig kikukucskált a pinceajtón, hogy nem jön-e az úton édesapja, vagy ami rosszabb, a katonák.

A bencés apátok meg akarták oldani a helyzetet, de úgy, hogy ne járjanak rosszul vele. A württembergi hercegnek is egyre kínosabb lett a história, mert a lázadás **Tiengen** mellett a teljes waldshut-i körzetre átterjedt, és a tél közeledtével a jobbára fakitermeléssel és salétromsavgyártással foglalkozó terület bevételeinek és termékeinek kiesése beláthatatlan következményekkel járt. Sürgette hát a megegyezést, azonban az apátok sem akartak lemondani adójukról. Végül a következő egyezséget fundálták ki. A lázadó gazdák földjeit és házaikat elkobozzák, de nem ítélik őket fővesztésre, ha önként feladják magukat. Aki otthon maradt és nem lázadt, az adó megfizetése mellett tovább űzhette foglalkozását, és az adó mértékét is csökkentették, elsősorban természetben való megfizetésre kötelezve a gazdákat (pl. tűzifa és építőanyag beszolgáltatása). Mi legyen azonban a lázadó, s ezáltal nincstelenné vált lakosokkal és családjukkal? Erre is megszületett az ötlet.

A **St. Blasien** bencései jó kapcsolatokat ápoltak rendtársaikkal a birodalom egész területén. Éppen néhány héttel korábban kapták meg a bécsi rendház vezetőinek immáron sokadik levelét, melyben kéri őket, hirdessék a württembergi területeken, hogy szükség van telepésekre magyarországi birtokukon, mert a pestis néhány évvel korábban elpusztította a lakosság jelentős részét. 1745. január 3-án így a **St. Blasien** küldöttsége kivonult erős katonai kíséret mellett a **Tiengen** melletti erdőségbe, és hangosan felolvasta a bencések ajánlatát, miszerint aki feladja magát a lázadók közül, földjét, házát ugyan elveszíti, de egész

családjával és ingóságaival együtt a Magyar Királyságba költözhet, ahol földet és hat év adómentességet kap a bencés rend egy másik birtokán. Ha ezt nem fogadja el, akkor a katonák feldúlják a falubeli házakat és a családjaikat kiteszik onnan, ami a csikorgó januári fagyban egyet jelentett a pusztulással. A gazdák összedugták fejüket, látván, hogy a helyzet súlyos, és elfogadták az ajánlatot.

Így történt, hogy 1745. május 24-én **Johann Morath** mester és immár öt főre bővült családja (felesége, **Maria** egy leánygyermeknek adott életet még márciusban) **Ulm**ban felszállt egy túltömött bárkára. Velük volt két kis tehénkéjük, valamint néhány zsák, amiben kevéske ingóságukat hozták. Öt nap hánykolódás után megérkeztek **Esztergom** városához, ahol kiszálltak és gyalog folytatták útjukat a megadott irányba, délnek a dombokon-hegyeken át Jenő felé.

A históriák szerint, melyekben az eset „deportálásként” van feltüntetve, a lázadó fekete-erdei parasztok nagyobb részét a Bánságba telepítették, elsősorban **Csák**, **Újpecs**, **Újbesenyő**, **Szabadfalu (Freidorf**, ma **Temesvár**hoz tartozik), **Lugos**, illetve **Temesrékás** községekbe. Azonban a fenti történet a bizonyíték rá, hogy érkeztek a **Budai hegyvidékre** is.

Morath mester egyébként családjával egy, a néhány évvel korábban a pusztító Pestisjárványban elhalt **budajenői** család házáat és kicsiny birtokát kapta meg, itt kezdtek új életet. **Rosina Morath** itt ismerkedett meg **Christian Koppal**, és 1760. január 28-án házasságot kötöttek a jenői templomban. **Christian** volt az első, már Magyarországon született ősapám (1728. június 22, /**Buda/Jenő**). Az ő apja, **Franz** még a Birodalomban látta meg a napvilágot, a **koblentz-i** Liebfrauenkirche bejegyzése szerint 1676. december 13-án (15-én keresztelték meg ott). **Rosina** és **Christian** házasságából hét gyermek született, legfiatalabbjuk, **Georg** vitte tovább a családunk nevét. En a kilencedik, Magyarországon született generációba tartozom. Sajnos dédapám testvéreit 1946 során Németországba telepítették (ő azt már nem érte meg), csak nagyapám maradhatott itt.

A nevünk azonban jó eséllyel tovább öröklődik, ugyanis nekem kettő, öcsémnek egy fiúgyermek van (eddig).



A Szerkesztő észrevétele:

A **Morath** név a bácskai *Vaskúton* is elterjedt, első képviselői:

Anton Morath * kb. 1729, + 1795. január 30., *Vaskút*.

Származási helye ismeretlen, így lehet, hogy a cikkben írott **Morath** családdal rokon.

Vélhetően az ő gyerekei:

- **Anton Morath** oo 1781.október 18. *Vaskút* Maria özv. **Penzinger** és
- **Simon Morath** oo 1785.november 15. *Vaskút* Anna Maria **Tossenberger Nemesnádudvarról**

Pencz Kornél

Kérjük kedves kutatótársainkat, illetve mindazokat, akik lapunkat olvassák, küldjék el szakmai cikkeiket a Szerkesztőségbe, hogy mindig legyen anyagunk! Csak elektronikus formában (doc, docx) megküldött cikkeket tudunk megjelentetni, kapacitáshiány miatt nem áll módunkban kézzel vagy írógéppel megírt cikkeket feldolgozni. Munkánkat megkönnyítik, ha írásaikat németül és magyarul is eljuttatják:

kornelpencz@gmx.net

Nagy segítség, ha az írás már be van formázva az alábbiak szerint:

Lapméret: A5 (14,8 cm x 21 cm); behúzás, térköz: 0

Tükrözött margók:

felső: 1,5 cm, alsó: 2 cm, belső 2 cm, külső 1 cm

Betű: Times New Roman 11-es méret, a cím 14-es

Fényképeket, ábrákat külön fájlban, a tartalom megjelölésével küldjék.

Köszönjük!

Dr. Pencz Kornél:

**Egy morvaországi német család Mőcsényben
(Tolna megye)**

KOLB Groß Ullersdorfból

Feleségem anyai dédnagyanyja **Anna Werner**, lánykori nevén **Kolb** volt. 1887-ben **Börzsönyben** (ma **Bonyhád** része) született.



**Anna Kolb, Börzsöny, 1887. július 31. –
Bonyhád, 1935. augusztus 16.
1915-ben**

Az elődei azonban a szomszédos **Mőcsényben** éltek. Feleségemek, **Amrein Ilonának** viszonylag gyorsan sikerült eljutnia az anyakönyvekben az első ősig, mivel minden őse ugyanezen a településen lakott. A legelső őssei **Franz Kolb** és **Katharina Beck** voltak, akik 1730. július 30-án **Mőcsényben** házasodtak össze, a falu akkoriban még **Cikó** filiája volt. Ilona olyan kedvező helyzetben volt, hogy **Franz Kolb** azt megelőző, **Anna Maria Fleischmann**-nal 1752. április 17-én kötött házassága anyakönyvi bejegyzésében még a vőlegény származási helye is szerepelt:

„oriundus ex Ulerstorff”.

Ez **Ullersdorf** akar lenni, de melyik? Bár a név nem tűnik annyira hétköznapi, mégis egész sok település volt, melyeket így hívtak!¹

¹ Zusammengestellt vom wikipedia.de Sammelbegriff **Ullersdorf** und Ritter's Ritters geographisch-statistisches Lexikon über die Erdtheile, Länder, Meere, Buchten, Häfen, Seen, Flüsse, Inseln, Gebirge, Staaten, Städte, Flecken, Dörfer, Weiler, Bäder, Bergwerke, Kanäle [et]c. : für Post-Bureaux, Comptoirs,

Ma Németországban:

- *Ullersdorf, Jamlitz* településrésze, Landkreis Dahme-Spreewald, Brandenburg
- *Ullersdorf, Radeberg* településrésze, Landkreis Bautzen, Szászország
- *Ullersdorf, Sayda* településrésze, Landkreis Mittelsachsen, Szászország
- *Ullersdorf, Waldhufen* településrésze, Landkreis Görlitz, Szászország

Ma Lengyelországban:

- *Ullersdorf*, lengyelül *Oldrzychowice Kłodzkie*, Glatz/Kłodzko község része, Alsó-Szilézia
- *Ullersdorf*, lengyelül *Ulanowice* (Ottmachau/Otmuchów), Felső-Szilézia,
- *Ullersdorf*, lengyelül *Ulanowice* (Liebau i. Schlesien/Lubawka), Alsó-Szilézia,
- *Ullersdorf am Queis*, lengyelül Ołdrzychów, Naumburg a. Q./Nowogrodzic község része, Alsó-Szilézia
- *Ullersdorf*, lengyelül *Modłęcin* (Strzegom), Striegau/Strzegom városhoz tartozik, Alsó-Szilézia
- *BoberUllersdorf*, lengyelül *Wrzeszczyn*, Grunau/Jeżów Sudecki község része, Alsó-Szilézia
- *Gräfllich Ullersdorf*, lengyelül Orłowice, Alsó-Szilézia
- *OberUllersdorf*, lengyelül *Kopaczów*, Reichenau in Sachsen/Bogatynia község része, Alsó-Szilézia

Ma Csehországban:

- *Ullersdorf*, csehül *Oldříš*, község Zwittau/Svitavy járásban, Schönhengstgau
- *Ullersdorf*, másként *Böhmisch Ullersdorf*, csehül Oldřichov na Hranicích, Grottau/Hrádek nad Nisou része, Észak-Csehország
- *Ullersdorf*, csehül *Oldřichov* (Jeníkov), Janegg/Jeníkov u Duchcova része, Teplice/Teplice járásban, Észak-Csehország

- *Busch Ullersdorf*, csehül *Oldřichov v Hájích*, község Észak-Csehországban
- *Groß-Ullersdorf*, csehül *Velké Losiny*, község Észak-Morvaországban
- *Neu-Ullersdorf*, csehül *Nové Losiny*, **Heinrichsthal**/Jindřichov településrésze, Észak-Morvaország
- *Nieder-Ullersdorf*, csehül *Dolní Oldřiš*, Bullendorf/Bulovka településrésze, Észak-Csehország,
- *NiederUllersdorf*, csehül *Dolní Bořkovice*, Grulich/Králíky, Észak-Morvaország
- *OberUllersdorf*, csehül *Horní Bořkovice*, Grulich/Králíky településrésze, Észak-Morvaország

Amint azt ezeknek a településeknek a korai történeti leírását összevetve megállapítottam, ezek a falunévek mind az Ulrich, azaz Ulrik személynévből származnak, eredetileg tehát Ulrichsdorfnek hívhatták ezeket.

Ez mindenképpen nehéz helyzet volt, alpból egyik települést sem lehetett kizárni, akkor sem, ha nem egyszerűen *Ullersdorf* volt a nevük, mert 300 évvel ezelőtt az azonos nevű falvakat nem feltétlenül különböztették meg valamilyen előtaggal, és azért sem volt egyszerű, mert Szilézia és Szászország ugyan a magyarországi németiségnek nem tipikus származási helyei voltak ugyan, de kivételek – vándorló mesterlegények – akadtak.

A helyzetet az is nehezítette, hogy a 2000-es évek elején, hogy a 90-es évekről ne is beszéljünk, ezen települések egyházközségeinek egyikének anyakönyvei sem voltak még elérhetőek az interneten.

Igy egy darabig a Kolb-ösök kutatása fel lett függesztve, míg egy szép napon, amikor éppen egy kicsit családfát akartam kutatni, de éppen nem volt ötletem, melyik ággal próbálkozzak, közös családfánkban rábukkantam **Franz Kolb** nevére, látva, hogy ismert a származási helye, és ez alapján tettem egy próbát – gondolva, hogy már hosszú idő eltelt, amióta kutattunk ebben a témában – és beírtam a Google keresőjébe a **Kolb** név és az *Ullersdorf* település kombinációját.

Az eredmény sokatígérő volt, a különböző oldalakon megjelenő összes találat szerint, Kolb mindig csak ugyanabban az *Ullersdorf*-ban volt, mégpedig *Groß Ullersdorf* (*Velké Losiny*) morvaországi településen.

A következő lépésben ki kellett derítenem, hogy férhetek ennek az egyházközségnek az anyakönyveihez, és hogy csak levéltárban, vagy esetleg online is kutathatók-e. Ennek megállapításához a legjobb weboldal www.genteam.at a nevű genealógiai adatbank, melynek településjegyzéke a mai Csehországra, Ausztriára és Szlovéniára terjed ki. Ebből meg is tudtam, hogy az illetékes levéltár **Olmütz (Olomouc)**, és megint fényes perspektíva látszott, mert **Groß Ullersdorf** anyakönyveit 1643-tól vezették. A GenTeam-től közvetlen rá lehet kapcsolódni az adott levéltár honlapjára, sajnos nem közvetlenül az érintett település anyakönyveihez, de így annál izgalmasabb a munka.

Az Opava-i Levéltár honlapján (<http://digi.archives.cz/da/>), melyek Olmützben egy kirendeltsége van, már akkoriban az összes anyakönyv – és sok más történelmi anyag, mint vagyonelektárak, népszámlálási ívek, krónikák, oklevelek, képanyagok, bélyegzők, pecsétek, telekkönyvek és sok más – fel volt töltve az internetre. A weboldal a cseh nyelven kívül németül, angolul és lengyelül is elérhető, de egyébként is sokat segítenek az előbbre jutásban a praktikus piktogramok.

A keresés a weblapon nem olyan egyszerű, a konkrét keresett anyagra kell rákérdezni – tehát először az anyakönyvre – és csak a digitalizált állományra, különben túl sok találat lesz.

A keresőmező lehetővé teszi, hogy több szóból álló helységnévre keressünk rá, de ha egyszerűen csak a **Velké Losiny** szópárost írjuk be – még ha idézőjelben is – az eredménylistában megjelenik minden olyan hely neve, amiben a **Velké** vagy a **Losiny** szerepel. Ezt elkerülendő a keresőmező melletti fogaskerékre kell rányomni és a mezőben a „Logikfunktion mehrere Begriffe suchen” szöveget kiválasztani, illetve a „Sätze wie” mezőt bejelölni. (NB. a régi német nevek alapján, sajnos, nem lehet keresni). Az adott anyag leírása már nem szerepel több nyelven, csak csehül, így szükséges megjegyeznünk három betűjelet **N** (narozeny = születés/helyesen keresztelés/), **O** (oddavky = esketés) és **Z** (zemreli = halál), hogy tudjuk milyen anyakönyvekről van éppen szó. Ezek az információk viszont nagyon tartalmasak, megtudhatjuk, mely filiák anyaga található ugyanabban az anyakönyvben, de vannak indexkötetek is, amiket **I** betűjellel toldanak meg, tehát **I-N**, **I-O** vagy **I-Z**.

A weboldal használatát megkönnyíti egy részletes használati segítség, ami megint csak csehül van, de jó illusztrációkkal és még egy videóútmutató is van hozzá.

Az anyakönyvi oldalak fényképei fekete-fehérek.

Még egy generációval vissza tudtam haladni a múltba.

Friedrich Kolb 1706. szeptember 2-án *Groß Ullersdorf*ban **Friedrich** és neje, **Sybilla** gyermekeként született. Az anya, **Sybilla** nevét eddig még homály fedi, a házasságkötésüket ugyanis még nem tudtam megtalálni. Nyilván máshol házasodtak, bizonyára a menyasszony szülőfalujában, ahogy ez általában szokás volt.

A **Friedrich Kolb** és **Sybilla** házaspárnak az alábbi gyermekeit találtam:

- **Johann** * 6. December 1701. december 6
- halvaszületett fiúgyermek */+ 1703. április 13.
- **Friedrich**
- **Tobias** * 1709. január 17.
- **Georg** * 1711. április 11.
- **Matthäus** * 1715. szeptember 5.

Természetesen, itt is érvényesült az a jelenség, amit én csak úgy nevezek, hogy a *családfakutatók Murphy törvénye*:

ha egy nem túl gyakori név után kutatsz egy adott településen, akkor biztosan találsz ugyanott és ugyanabban az időszakban egy másik családnevet is, amely hasonlóan hangzik, holott különböző családok nevei, még az eredete is más, de a hasonlóság miatt még az anyakönyvben is néhol összekeverik őket.

Tényleg rengeteg településről tudnék példákat hozni, hogy érvényesült ez a jelenség: Furm és Wurm Vaskúton, Madár és Moder Kalocsán, Altmann és Ollmann Baján, Gimel és Ginal Hajóson stb.

Groß Ullersdorf faluban is élt párhuzamosan a **Friedrich Kolb** & **Sybilla** házaspárral egy másik házaspár **Friedrich Kopp** és **Sybilla** szül. **Hilberth**, akik 1703-ban *Buchelsdorf*ban (ma *Bukovice*, *Gr. Ullersdorf*ban anyakönyvezve) házasodtak. Azt azonban, hogy nem ugyanarról a házaspárról van szó, bizonyítja, hogy Koppéknak 1706-ban lett egy **Lorenz** keresztnévű gyermekük, tehát ugyanabban az évben, mint amikor az ifj. **Friedrich Kolb** is a világra jött.

Így hát ezekkel az ősökkel nem tudtam továbbmenni. Egy **Friedrich Kolb** született 1672. január 16-án **Melchior** és **Dorothea Klug** fiaként *Gr. Ullersdorf*ban. Talán ő volt **Sybilla** későbbi férje, mert az életkora ideális egy századfordulón megkötött házassághoz. **Melchior** és **Dorothea** 1668. október 21-én esküdtek *Gr. Ullersdorf*ban. **Dorothea Kluge** 1650-ben **Christoph** lányaként született. **Melchior Kolb** 1644-ben

Maria fiaként (tehát házasságon kívül) *Beckengrundban* (ma *Pekařov, Groß Ullersdorf* plébánia) született.

1742. február 2. napján "starb **Friedrich Kolb**, welch der Schlag getroffen, den 4. dito begraben worden mit halben Conduct und seel. Ambt", azaz „meghalt F. K., kit szélütés ért, és ugyanazon hónap 4-én eltemettetett feles kísérettel és lelkiüdvéért misével”. Nem lehet megállapítani, hogy ez az én id. **Friedrichem** volt-e, nincs utalás hátrahagyott özvegyre és nincs megadva életkor sem.

Úgy látszik, a **Friedrich** keresztnév *Gr. Ullersdorfban* és környékén, de különösen a Kolboknál igen kedvelt volt. 1717. január 31-én *Gr. Ullersdorfban* egy **Friedrich Kolb** nőül vette **Elisabeth Schubert**et. A vőlegény 1682-ben **Markus** és **Katharina Schindler** fiaként született, és a frigyre lépésekor nem volt özvegy, tehát ez nem lehetett a mi id. **Friedrichünk** egy későbbi házassága. Ez viszont megerősíti a bizonyosságot, hogy a mi családfánkban szereplő **Friedrich** az 1672-ben született kellett legyen.

Kolb viszont nem csak *Groß Ullersdorfban* volt, hanem tágabb körben a környéken is, a Familia Austria adatbankjában is találtam **Kolbokat** – méghozzá sok olyant, akinek a keresztnéve **Friedrich** volt – így *Dittersdorf / Detrichov nad Bystrici* településen (egyházilag *Bärn / Moravsky Beroun* filiája, mintegy 70 távolságra *Gr. Ullersdorf*tól fekszik), ahol az 1690., 1699., 1702. és 1704. esztendőkből egyaránt megházasodott egy-egy **Friedrich Kolb** de egyik menyasszonya sem volt **Sybilla**.

Kolb azonban a Genteam adatbankja szerint volt *Hannsdorf / Hanušovice* faluban, 17 km-re *Gr. Ullersdorf*tól, vagy *Wüst Seibersdorf / Pusté Žibřidovice (Geppersdorf / Koprivna* plébánia) faluban, 14 km távolságra, és ki tudja még, hol és merre...

Az eredmény tehát várat még magára, de türelemmel egy szép napon meg fogom találni az esketés helyét, és akkor tovább tudok még vagy 2-3 generációnyit kutatni.

Elkezdtem minden egyes ág leszármazottjait is levezetni, de az óriási munkát jelent. Az online genealógiai platform, a MyHeritage oldalain ráleltem egy kutatótársra, aki, akár csak az én feleségem, **Kolb**-leszármazott volt, az ő kutatásai által van most egy ágam, amit a jelenkorig le van vezetve. A közös elődök **Friedrich Kolb** és **Barbara Wiche** voltak, kiknek leánya, **Anna Maria**, tehát a Magyarországra költözött **Franz** testvére, és férje, **Johann Georg Sedlatschke** voltak e kutatótárs ősei. E

leszármazottak Morvaországban maradtak, hazájukat csak a II. világháború utáni ismert szomorú események során kellett elhagyniuk.

Megemlítendő még az az orgonaépítő család is, amely alapítója **Franz Kolb** (*Beckengrund*, ma *Pekařov*, *Gr. Ullersdorf* plébánia, 1843 – 1922) volt, aki három fiával **Josef** (1866-1938), **Franz** (1868-1940) és **Johann** (1870-1947) nevezetűekkel létrehozta a "Franz Kolb und Söhne, *Beckengrund*" (Franz Kolb és fiai, Beckengrund) nevű céget. 1914-ben az apa visszavonult, és ekkortól a céget "Franz Kolbs Söhne"-nek hívták. Ebben az időben a műhelyben már velük dolgozott az alapító 4 unokája is. Az üzem 1939-ig virágzott. Nagyszámban (ezrével) készültek itt verklík és körhinta-zeneszerkezetek, másrészt kisebb orgonák, ezeket kezdetben csúszkaládával és mechanikus vonatatóval, később kúpládával gyártották.² Egyik orgonájuk *Triebesch* (ma *Třebušín*) település templomában áll Észak-Csehországban.³ Nem is szerencsével sikerült az orgonaépítők őseit a feleségem családfájával összekötni.

Az orgonaépítő **Franz Kolb** oo **Anna Hilberth** ősei:

- ❖ **Dominik Kolb** (* 1804. február 16. *Beckengrund*) oo 1836. április *Beckengrund Theresia Wanke*-val
- ❖ **Tobias Kolb** (* 1771. augusztus 8. *Beckengrund*) oo 1795. november 23. *Wüst Seibersdorf Theresia Christennel* (a gyerekek egyik keresztszülője mindig *seibersdorfi* volt, innen jött az ötlet, hogy a házasságkötést ott keressem)
- ❖ **Tobias Kolb** (* 1735. december 15. *Gr. Ullersdorf*) oo 1763. november 13. *Beckengrundban Magdalena Wanke*-val
- ❖ **Tobias Kolb** és **Elisabeth**

²Zdenek Fridrich: Orgeln und Drehorgeln aus *Pekařov*. Das Wirken der Familie Kolb [In: Acta Organologica 26, 1998, 319-344]

³ Leitmeritzer Zeitung 25. September 1909, siehe ANNO AustriaNespapers Online von der Österreichischen Nationalbibliothek



Az orgonaépítő Kolb család 1939-ben, Beckengrundban a házuk előtt
Forrás: „Unserer Heimat...”
Jobbra: egy díszes nyelvsípos körhinta-orgona a gyárukból
Forrás: eukce.antiques-auctions.eu



Az volt a kérdés, hogy az utolsó sorban szereplő **Tobias Kolb** azonos-e a fent említett **Tobias**-szal (* 1709), aki **Friedrich Kolb** és **Sybilla** fia volt. Nem volt könnyű e kérdést megválaszolni, mert a **Tobias** név is igen közkedvelt volt **Ullersdorf**ban és környékén, nem sikerült rájönnöm, hogy miért. **Tobias** és **Elisabeth** házasságkötését nem találtam meg **Ullersdorf**ban, minden bizonnyal egy szomszédos településről származott a menyasszony és emiatt ott is történt az esketés. Ezen adatok hiányában azonban nem ismertem sem az életkorát, sem pedig **Tobias** szüleinek a nevét. Szerencsémre – de az ő és családja szerencsétlenségére – igen korán, már 1740. február 17-én meghalt– „von einem Fuder Scheiterholtz erschlagen“ (egy kocsiderék hasábfá agyonütötte) – és a halál oka mellett feltüntették az anyakönyvben az életkorát is, 32 éves korában halt meg, ez illik az 1709-es születési évhez, amikor már a 32. életévében volt. Így egyértelműen a Magyarországra vándorolt **Franz Kolb** nagybátyja.

A Kolbok mellett nem szabad a feleségem és gyermekeim egyéb **groß ullersdorfi** őseit sem elhanyagolni.

Ifjabb **Friedrich Kolb** feleségének teljes neve **Anna Barbara Wiche** volt, 1704. október 27-én született **Buchelsdorf** / **Bukovice** településen – **Groß Ullersdorf** plébániájához tartozott – von **Johann Wiche** és **Elisabeth Freidt** lányaként.

Ő volt a legidősebb gyermek és a következő testvérei voltak:

- **Tobias** * 1709. június 22.
- **Martin** * 1711. október 26.
- **Elias** * 1711. október 26.
- **Elisabeth** * 1714. december 30.
- **Baltzer** (azaz **Balthasar**, szintén viszonylag gyakori keresztnév a környéken) * 1718. január 4.

Johann Wiche és **Elisabeth Freidt** 1704. február 3-án kötöttek házasságot **Buchelsdorf**ban. A feleség keresztelését nem találtam meg, apja neve a házassági anyakönyv szerint **Lorenz Freidt** volt.

Johann Wiche 1678. június 7-én született **Buchelsdorf**ban, szülei **Barthel** (azaz **Bartholomäus**) és **Barbara**, született **Montig** vagy **Montag**.

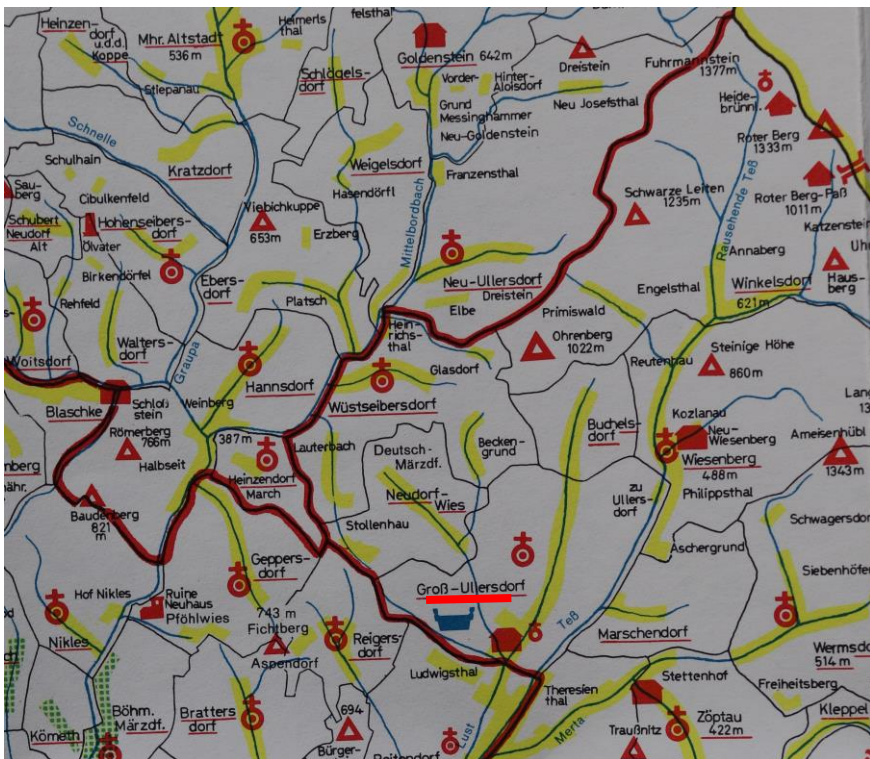
Barthel Wiche 1654. május 5-én jött **Buchelsdorf**ban világra, **Martin** és **Barbara**, családneve ismeretlen, fiaként.

Barbara Montigot 1651. július 20-án keresztelték **Beckengrund**ban, szülei **Matz** vagy **Mattheß** (**Matthias** vagy **Matthäus**) **Montig**, aki 1676. december 14.-én halt meg **Beckengrund**ban 67 éves korában és **Ursula Latschke**, aki 1664. március 30-án hunyt el. 1650. szeptember 11-én álltak oltár elé **Beckengrund**ban, a házassági anyakönyvből ismerjük a menyasszony apjának nevét: **Matz Latschke**. Első felesége halálát követően **Matz Montig** 1665. október 4-én **Beckengrund**ban újra házasodott, második felesége **Katharina Schreiber**, **Baltzer** lánya **Neudorf /Nova Ves** településről (**Groß Ullersdorf** plébániáján).

Ennyit az ősről. De hol és hogyan éltek ők?

Groß Ullersdorf Észak-Morvaországban a **Teß** (**Desná**) folyó völgyében fekszik, **Jeszenik-hegység** hegyaljadékán, a **Šumperki járás**ban, kb. 10 km-re a járási székhelytől. A településnek ma mintegy 2.600 lakosa van, korábban sem voltak sokkal kevesebben, 1855-ben 2.200 főt számlált a helység⁴.

⁴ Ritter's geographisch-statistisches Lexikon ld. 1. sz. lábjegyzet



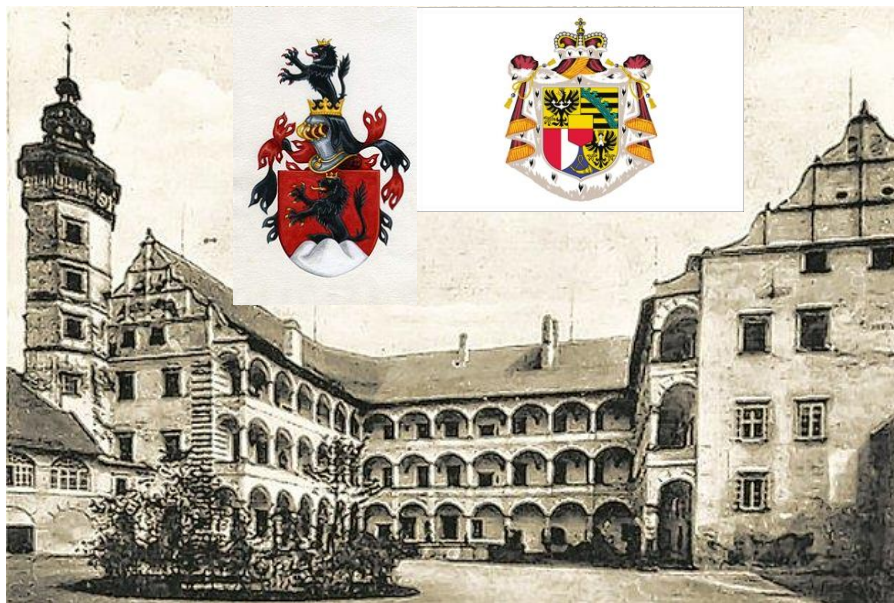
Térkép forrása: „Stadt und Kreis...”

A helység 1507 óta a régi morva nemesi család, a **Zierotínok** (csehül **Žerotín**) tulajdonában volt.

1620-tól egy rövid időre és 1802-től vásárlás révén véglegesen a **Liechtenstein** nemesi család tulajdonába került **Groß Ullersdorf**. Érdekesség, hogy a jelenlegi uralkodó **Liechtensteini** hercegek a nemzetség **groß ullersdorfi** ágából származnak, miután **II. Ferenc József von und zu Liechtenstein** herceg (1906-1989) átvette a hatalmat másodfokú nagybátyjától I. Ferenc hercegtől⁵ (jelenleg **II. János Ádám** herceg a hercegi ház feje, illetve fia **Alajos** trónörökös, aki az államügyeket 2004-től

⁵ <http://www.liechtensteinove.cz/de/cat/2/geschichte-des-hauses-sterreichisch-mhrische-linie/32/>

intézi) **Alois von und zu Liechtenstein** herceg (1869-1955) 1908-ban a **Groß Ullersdorfi** kastélyt állandó lakhelyül választotta – minden bizonnyal az 1945-ös államosításig.



**A groß ullersdorfi kastély régi képen. (forrás: „Stadt und Kreis...”
Fent balra a Zierotin, jobbra a Liechtenstein családok címeri**

A pompás reneszánsz kastély a település legjelentősebb nevezetessége, eredetileg **Johann von Zierotin** építtette egy erődítmény helyén 1580-1589 között. Az ő családjától került a **Lichtensteinok** tulajdonába, aztán ismét a **Zierotinoké** lett, mígnem 1802-ben végleg eladták a **Lichtensteinok**nak. A kastélyt többször átépítették, részben barokk, részben empire stílusban, tartozik hozzá egy szép park is. Több történelmi és mesefilm színhelyül szolgált.⁶

Másik jelentős műemléke a merített papír manufaktúra késő barokk épülete, ahol a mai napig a régi tradíció szerint kézzel készítenek papírt. Itt egy papírmúzeumot is meg lehet tekinteni. A manufaktúrát az 1590-es

⁶ <https://www.zamek-velkeLosiny.cz/de/Uber-das-Schloss/Geschichte>

években hozták létre és ez szintén **von Zierotin** család tulajdonában volt, a 18. században a gyárat bérbe adták, végül 1778-ban eladták **Matthias Wernernek**. Az új tulajdonos felvirágoztatta a kézzel készített papírok gyártását.⁷

Groß Ullersdorfot a 19. században **Bad (Groß) Ullersdorf**nak is nevezték, **Morvaország** legrégebbi üdülőhelye, kántartalmú termálvizének jó hatása már a 14. században híres volt. A mai napig sok látogatója van a termálfürdőnek.⁸

A számos turistaattrakció mellett **Groß Ullersdorf** egy szomorú eseményről is híres. Itt folyt 1678 és 1692 között egy boszorkányüldözés, melynek összesen 104 ember esett áldozatul. A kivégzett emberek az egész környékről voltak, de az eljárásokat az **ullersdorfi** kastélyban tartották, magáról a településről 56 személy lelte halálát a máglyán. Az eljárásokat akkoriban már jól dokumentálták, sok részletét ismerjük⁹, további az áldozatok nevét, többek között egy **Ursula Kolbot**, „öreg bíróné“ aus **Petersdorfból** (**P. an der Tess / Petrov nad Desnou, Reitendorf / Rapotin** plébánia, **Gr. Ullersdorf** közvetlen szomszédos települése), akit 1686 felakasztottak és elégettek¹⁰ Nem sikerült kapcsolatot találnom a mi **Kolbjainkkal, Reitendorf** keresztelési anyakönyve 1696-ban, házassági anyakönyve csak 1700-ban kezdődik, ebben az évben nem házasodtak **Friedrich** és **Sybilla**). Egy **Agneta Kopp, ullersdorfi** parasztasszonyt lefejezték és elégettek 1680-ban.¹¹

E boszorkánypercek voltak akkoriban a legnagyobbak, ezért a téma több művészeti feldolgozását is megtalálhatjuk, mint **Agneta, die Hexe von Ullersdorf** (Agnete az ullersdorfi boszorkány) c. *verses regényt* **Marie**

⁷ <http://www.muzeumpapiru.cz/cz/rucni-papirna/historie>

⁸ <https://www.czechtourism.com/de/t/velke-Losiny/>

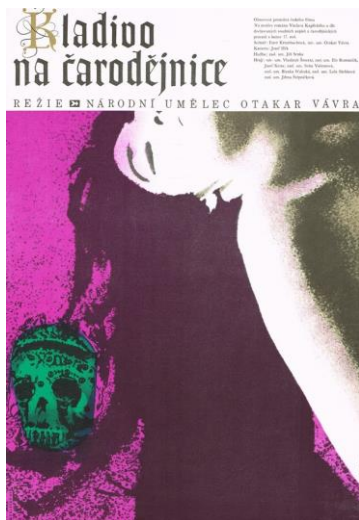
⁹ <http://wermsdorf-altvater.de/geschichte/hexenprozesse-01.html>

¹⁰ <http://www.Anton-praetorius.de/downloads/namenslisten/Namensliste%20Opfer%20der%20Hexenprozesse%20Ullersdorf%20Schoenberg%20Tschechien.pdf>

¹¹ ugyanott

Knitschkétől (Mährisch Schönberg 1912)¹², **Eduard von Orel** művét: *Agneta, die Hexe von Ullersdorf – Ein Sang aus dem Bergwalde* (Brünn, 1901)¹³ (Agneta, az ullersdorfi boszorkány, egy ének a hegyi erdőből), **Ottokar Stauf von der March** regénye „*Der Hexendechant von Mährisch Schönberg*“ (Freudenthal Kromer 1924)¹⁴ (A *Mährisch Schönbergi* boszorkányesperes).

Nemzetközi ismertségre tett szert és nyert díjat Mar del Plata Nemzetközi Filmfesztiválon¹⁵ **Otakar Vávra** rendező 1969-es csehszlovák filmje „*Kladivo na čarodějnice*“, melyet Csehszlovákiában betiltottak és az Egyesült Államokban „*Whitchhammer*“ (azaz Boszorkánypöröly, a boszorkányüldözés legismertebb kézikönyvére, a „*Malleus maleficarum*“-ra utalva) alcímmel jelent meg.¹⁶ A film alapjául Václav Kaplický azonos című 1963-as regénye szolgált.¹⁷ A regény és a film a történetet a valós szereplőkkel, **Bobling** inkvizítorral és a legismertebb áldozatával **Lauthner** esperessel dolgozzák fel.



¹² Zuzana Michalíková: Die literarische Verarbeitung der Hexenprozesse in Mähren – Olomuc 2004

¹³ Jörg Krappmann: Allerhand Übergänge: Interkulturelle Analysen der regionalen Literatur in Böhmen und Mähren sowie der deutschen Literatur in Prag (1890-1918) – (Bielefeld, 2013)

¹⁴ Jörg Krappmann: Allerhand...

¹⁵ <http://www.mardelplatafilmfest.com/en/edicion/11/11o-festival?hl=en>

¹⁶ <https://www.imdb.com/title/tt0064546/>

¹⁷ <http://literatura.kvalitne.cz/kap.htm>

Mi is történt tulajdonképpen?

A történet ennyire banálisan kezdődött: 1678 virágvasárnapján **Zöptau (Sobotín)** templomában egy ministráns észrevette, hogy **Marina Schuch** koldusasszony ostyát lopott. Meg akarta etetni egy tehénnel, hogy az jobban tejeljen. A kánonjog szerint ez ma is egy súlyos bűncselekmény¹⁸, gyakran történtek hasonló dolgok, mint – feltehetőleg – ebben az esetben is, butaságból és együgyűségből, talán szellemi visszamaradottságból. Azonban **Zöptau** plébánosa, **Matthäus Eusebius Leandrus Schmidt** prédikációiban hevesen kikelt a boszorkányság és a mágia ellen, és informálta az egyházi hivatalokat. **Ullersdorf** kastély kapitánya **Adam Vinarský von Křížov** és annak felesége **Angelika Anna Sibylla von Galle grófnő** – az akkor még kiskorú földesúr, **Johann Joachim von Zierotin** nevében – kirendelték **Heinrich Franz Boblig von Edelstadt** (kb. 1612–1698) az alamóci ügyvédet inkvizíciós bírónak.



¹⁸ Codex Iuris Canonici / 1383, Canon 1367: „Aki az átváltoztatott színeket meggyalázza vagy szentségtörő célra elviszi vagy magánál tartja, az Apostoli Szentszéknek fenntartott önmagától beálló kiközösítésbe esik;”

Az eljárást kezdetben csak **Schuch** asszony, illetve **Dorothea Groer** bába (az ő, ill. az ő tehene számára lopták el az ostyát) és **Dorothea David** ellen folyt, utóbbi adta a gonosz tanácsot, hogy az ostyát etessék meg a tehénnel¹⁹. Mint ahogy az egy boszorkányperben elő szokott fordulni, félelemből, bosszúból, vagy a kínvallatás hatására a vádlottak egyre több más személyre is terhelő vallomást tettek. Az inkvizítor **Boblig** olyan kontrollálatlan hatalomra tett szert, ami lehetővé tette számára, hogy a neki veszélyesnek tűnő személyek ellen is fellépjen. Így a *mährisch schönbergi* esperes, **Christoph Lautner** ellen, akit **Boblik** megvádolt, hogy az ördög nevében keresztelt, esketett, és temetett, akit aztán a kínvallatás során kierőszakolt beismerő vallomása alapján *Müglitzben (Mohlice)* máglyán elégették. E szörnyű tetteknek az időközben nagykorúvá vált **Johann Joachim von Zierotin** 1689-es rendelkezése, végérvényesen pedig **I. Lipót** császár és király 1692-es rendelete vetett véget.²⁰

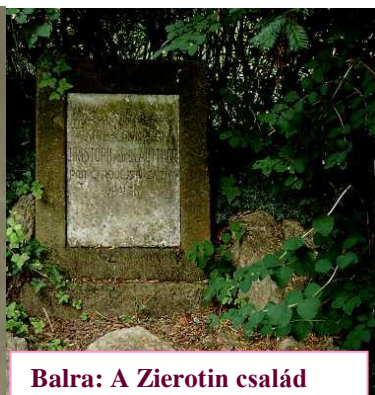
Ismét jó példáját láthattuk annak, hogy egyetlen őson keresztül el lehet jutni egy ugyan kis településig, amely azonban oly gazdag történelmi és kulturális érdekességekben, hogy ebből a családfakutató megint csak sokat tanulhat az európai történelmi múltból. Ezért is érdemes családfakutatással foglalkozni.

¹⁹ <http://wermsdorf-altvater.de/chronik/chronik-09.html>

²⁰ Herbert Haupt: Ein Herr von Stand und Würde – Fürst Johann Adam Andreas von Liechtenstein (1657-1712) /Böhlau Verlag Wien, Köln, Weimar, 2016/ und Boblig, aki anélkül, hogy jogi tanulmányait befejezte volna, Omützbén ügyvédként karriert csinált „mint azt sok forrás mutatja, egy pszichikailag magas fokban zavart személyiség volt. Szadista személyiségnek értékelik egy sor szexuális jellegű kisiklással: a szodomiától a homoszexuális tendenciákig és a fekalizmusig. Bizonyítják ezt a túlzott mértékű és gyakran szükségtelenül bevetett kínzások, és az, hogy a kihallgatásoknál nagy hangsúly volt a szexualitás vulgáris kifejezésén.” <http://www.carodejnicke-procesy.mysteria.cz/velasump.htm> - cseh nyelven.

További, nagyon részletes forrás:

http://www.rozhlas.cz/toulky/vysila_praha/zprava/141284



**Balra: A Zierotin család egy tagja az ullersdorfi kastély egyik festményén
Fent: Emlékkő Lauthner esperes kivégzése helyén**

Hivatkozott források, amelyek a lábjegyzetekben nem szerepelnek:

- Genteam.at - Prof. Ing. Felix Gundacker adatbázisa
- Familia Austria egyesület adatbázisa www.familia-austria.at
- MyHeritage.com
- „Unserer Heimat...”: Unserer Heimat zum Gedenken – Bad Ullersdorfer Pfarrgemeinschaft – 1977
- „Stadt und Kreis...”: Stadt und Kreis Mährisch Schönberg – Das Bild der nordmährischen Landschaft; Heuarusgeber: Heimatkreis Mährisch Schönberg e. V., Bad Hersfeld, 1967



Az újságba a fordításokat készítették:

***Knollné Bakonyi Andrea, Kopp Kristóf,
Pencz-Amrein Ilona, Pencz Kornél***

Német nyelvű lektorálás: Gisela Klocker

Peller Gábor:

Weiszer / Weiser őseim Morvaországból

A történetet apai nagyanyámnál **Weiszer Juliannánál** (1929 - ?) érdemes kezdeni, ő **Pilisvörösváron** született (A település 1900 óta viseli ezt a nevet, előtte **Vörösvár** volt), **Weiszer György** (1895-?) és **Pfeiffer Katalin** (1896-1929) lányaként. **Pfeiffer Katalin** néhány nappal a születése után meghalt, az apa **Solymárról** hozott új feleséget, **Huber Erzsébetet**, 1929. december 30-án kötöttek házasságot **Solymáron**.

Weiszer György dédapám 1895.június.20-án született **Vörösváron** a 140.házszám alatt **Weiszer György** (1865-1907) zsellér és **Forstner Anna** (1870-1942) fiaként.

Vörösváron 1853 óta vezették az anyakönyvekben a házak számozását, az állam írta elő a fejlett ingatlanvilvántartás és hatékony adózás céljából a házak számozását, előtte II. József idején a 1780-as években néhány évig létezett, de mivel az adózás céljait szolgálta a magyar nemesség ellenállása miatt a császár halála után 1790-ben megszűnt. Azonban már 1853 előtt is létezett **Vörösváron** a házak számozása, a földesúri uradalomnak volt egy földkönyve és a jobbágytelkek számozása egybeesett a házak számozásával, a **Pest** megyei Levéltárban találtam rá az úrbéri per egyik mellékleteként egy telekkönyvre 1843-1844-ből, ahol házszám / telekszám szerint voltak felsorolva **Vörösvár** lakói és a számozás megegyezett a későbbi anyakönyvi adatokkal.

Weiszer György szénbányamunkás 1919.február 20-án vette feleségül **Pfeiffer Katalint**.

Pilisvörösváron 1903 és 1940 közt létezett egy belga tulajdonú szénbánya, déd- és ükapám egy része itt dolgozott.

Weiszer György dédapámat 1944-ben a háború végén behívták katonának és eltűnt a háborúban, halálának helye ismeretlen.

Weiszer György ükapám 1865. április 21-én született, ekkor még **Georg Weiser** néven, **Leopold Weiser / Weiszer Lipót** (1833-1896) colonus/telkes gazda és **Anna Maria Lieber** (1827-1873) fiaként **Vörösváron** a 300 szám alatt.

Miután létrejött a kiegyezés 1867-ben, a Magyar Királyságban magyar nyelven kezdték vezetni a hivatalos iratokat, így az anyakönyveket, ennek során sokszor magyar kiejtés szerint kezdték leírni a nemzetiségi neveket is, így jártak **Weiser** felmenőim is, **Weiszer** lett belőlük, először

1893-ban történt ez meg, a dédapám nővére **Rozália** születésekor és dédapám is már **Weiser** néven került be az anyakönyvbe.

Weiser György ükapám 1885-ben és 1886-ban is be akarták sorozni, a 32-es gyalogezeredbe került volna, de alkalmatlan volt, érdekes, hogy 171 cm volt a sorozás idején.

Weiser György és **Forstner Anna** 1890. január 29-én kötött házasságot **Vörösváron**, a 140. szám alatt laktak (ez a **Forstner** család háza volt).

Weiser György ükapám 1907. július 25-én, délután 5 órakor halt meg tüdőbajban, szénbányamunkás volt ekkor. Az özvegye **Forstner Anna** 1909. június 14-én a szintén szénbányamunkás **Scheller Ferenc** felesége lett.

Forstner Anna 1942. augusztus 22-én, hajnali 5 órakor halt meg **Pilisvörösváron**, a Szőlőkert utca 19. szám alatt lakott ekkor.

Weiser Lipót születési helyének megtalálása nem volt egyszerű feladat annak idején, mert nem **Vörösváron** született, hanem az apja költözött ide kiskorában, a házasságánál pedig nem írták oda a születési helyét, ezért átnéztem az összes **Buda** környéki település anyakönyvében a 1830 és 1835 közti születéseket, végül kénytelen voltam megnézni **Buda** és **Pest** anyakönyveit is, ahol százak születtek egy évben, aztán **Pest Terézvárosban** akadtam rá, itt született 1833. május 11-én **Leopold Weiser**, **Michael Weiser** (1798-1845) caupo / kocsmáros és **Katharina Hidringer / Hitringer** (1811-1857) fiaként. A keresztaja **Leopold Fessel** volt, innen származott az elég ritka **Leopold** név.

Leopold Weiser és **Anna Maria Lieber** (**Stephan Müller** özvegye) 1851.február.27-én kötött házasságot **Vörösváron**. **Stephan Müller** (1826 – 1850) és **Anna Maria Lieber** 1848. február 23-án kötöttek házasságot, ami **Stephan Müller** 1850. április 5-én bekövetkezett halálával ért véget.

Anna Maria Lieber már 1873. április 21-én meghalt tüdőbajban, ekkor a 300. szám alatt lakott a család.

Weiser Lipót második felesége **Anna Maria Ziegler** (1841-1885) (ősanyám egy másik ágon) **Georg Peller** (1838-1881) ősapám özvegye lett, 1882. november 16-án házasodtak össze, azonban **Anna Maria Ziegler** már 1885. február 11-én már meghalt tüdőbajban, ekkor a 89. szám alatt laktak.

Weiser Lipót végül 1896. július 26-án halt meg délelőtt 9 órakor, napszámos volt ekkor a foglalkozása, a 89. szám alatt lakott a Zsidó utcában, amiből Akácfa utca lett később.

Most érkeztem el a legérdekesebb **Weiser** őshöz, **Michael Weiser** (1798-1845) volt, aki megalapította a **Vörösvári Weiser** családot, neki elég mozgalmas élete volt, ő volt az utolsó őszám, aki külföldről vándorolt be Magyarországra.

Az első fontos nyom a származási helyéről a 1828. november 2-án **Pest Terézvárosban** kötött házassága volt **Catharina Hidringerrel / Hittringer**, itt az szerepelt, hogy 30 éves, a felesége 20 éves, a foglalkozása eredetileg lanio / mészáros, most caupo / kocsmáros, a lakóhelye **Terézváros**, származási helye **Ullersdorf** település Morvaországban, a feleség **Vörösvárról** származik, vadházasságban éltek már 4 éve, a házassági tanúk **Andreas Huj** és **Leopold Fessel**. (**Andreas Huj Vörösváron** élt, **Leopold Fessel Terézvárosban**)

Forrás: familysearch.org

Virgo 21
de sponsa laicum parent: d. H
2. Mich: Weiser, lano, nunc Caupo, Moravy loco
Ullersdorf certu, 30. an: et Cathar: Hittringer, Andr: Huj
20. an: loco Vörösvár Certu lattu. Supt. Supt. Leopold: Fessel
sponse rffit: Dimiffio Domin: Pubera: bapt:
Concub: 4. an: Sponza et litem parent: Virgo:
Cathar: Kopf Georg: Lajer

Valószínűleg az ő gyerekük volt **Katharina Hidringer** törvénytelen gyereke **Theresia**, akit 1826. augusztus 12-én kereszteltek meg **Vörösváron**.

Katharina Hidringer 1811. március 23-án született **Franz Hidringer** (1785-1841) nyergesmester és **Elisabeth Weber** (1791-1872) lányaként **Vörösváron**.

Terézvárosban két gyerekük született, **Michael** 1831. július 18-án és **Leopold** 1833. május 11-én, ekkor **Michael Weiser** caupo / kocsmáros volt az anyakönyvben.

Azt meg kell jegyezmem, hogy a caupo szónak két jelentése van, kocsmáros és vendégfogadós, nem tudom, hogy **Terézvárosban** melyik volt **Michael Weiser** a kettő közül, ráadásul a kettő össze is mosódott, mert a fogadók kocsmaként is üzemeltek.

A család legközelebb 1837. március 6-án tűnt fel, **Martin** fiúk keresztelése a **Vörösvári** anyakönyvbe került be. Ekkor a **Michael Weiser** a Szarvas fogadóban volt caupo, ez a fogadó a mai 10-es út mentén feküdt

Solymáron, *Vörösvár* és *Solymár* határához közel, ekkoriban a földesurak kiadták bérbe / árendába a kocsmákat / fogadóikat a többet ígérőknek. A következő gyerekük **Maria** volt, 1839.július.29-én keresztelték meg *Vörösváron*, **Michael Weiser** foglalkozása caupo volt.

1840. augusztus 21-én keresztelték **Katharina** lányuk *Vörösváron*, ekkor **Michael Weiser** caupo dominalis / tehát földesúri kocsmáros / fogadós volt, árendásként bérelte a földesúr kocsmáját vagy fogadját. **Aloysia** lányukat 1842. június 12-én keresztelték *Vörösváron*, ekkor szintén caupo dominalis volt **Michael Weiser**.

Az utolsó gyereke **Sándor** volt, őt 1844. október 16-án keresztelték meg *Vörösváron*, ekkor **Michael Weiser** foglalkozása vendégfogadós volt az anyakönyv szerint. **Sándor Vörösváron** szokatlan neve (a németeknél **Alexander** volt a megfelelője, de nagyon ritka név volt *Vörösváron* az is) a keresztapjának volt köszönhető, aki magyar nemes volt, **Robitsek Sándor de Ugornya**, a keresztanya **Árva Mária** volt.

Michael Weiser is szerepelt *Vörösvár* 1844-es telekkönyvében, a 300. szám alatt lakott, a foglalkozása földesúr árendása volt.

Michael Weiser 1845.március.24-én halt meg 48 évesen, a halála oka vérhányás volt, a foglalkozása vendégfogadós.

Katharina Hidringernek született még egy törvénytelen gyereke, **Mártont** 1846. október 23-án keresztelték meg, ekkor **Katharina Hidringer** özvegy és volt kocsmárosné volt a *Vörösvári* anyakönyvben.

Ezután valamikor feleségül ment **Klimesch Ferenc** volt kocsmároshoz, **Maria** lányukat 1848. október 1-én keresztelték meg *Vörösváron*.

Katharina Hidringer 1857. április 5-én halt meg *Vörösváron* 46 évesen, **Franz Klimets colonus** / telkesgazda feleségeként, a 300. szám alatt lakott ekkor.

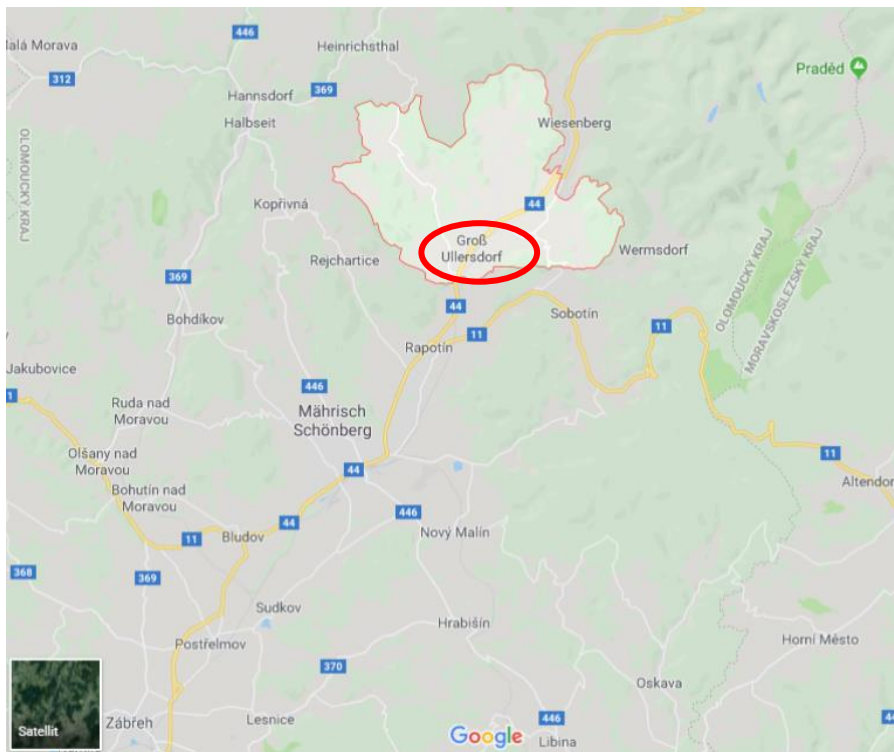
Michael Weiser születési helyének megtalálása sokáig tartott, két *Ullersdorf*ot találtam 19.század végi térképeken Morvaországban, **Groß Ullersdorf**, csehül *Velké Losiny* és *Neu Ullersdorf*, csehül *Nové Losiny*.

Áttörést az jelentett, hogy 2012-ben megtaláltam a morvaországi *Opava* (németül *Troppau*) levéltárának internetre feltett anyakönyveit, *Neu Ullersdorf* anyakönyvében nem találtam meg **Michael Weiser** születését, *Groß Ullersdorf* anyakönyvében viszont igen, ráadásul a két anyakönyvben is eltérő volt a település megnevezése. *Neu Ullersdorf* az anyakönyvben is az volt, *Groß Ullersdorf* viszont simán *Ullersdorf* volt, gondolom valamikor a 19. században nevezhették el *Groß Ullersdorf*nak, hogy

megkülönböztessék a csehországi *Ullersdorf*októl, ott négy település volt ilyen néven. Csehország három külön részből állt akkor: Csehország, Morvaország és Szilézia.

Velké Losiny – Groß Ullersdorf Morvaország északi részén fekszik *Šumperk (Mährisch Schönberg)* város közelében, 13 kilométer távolságra tőle.

Forrás: Google Maps



Groß Ullersdorf anyakönyvei nagyon jól használhatóak, valamikor a 19.században indexelték az anyakönyvi adatokat, 1643-tól kezdődik az anyakönyv, *Groß Ullersdorf*ot és a környező településeket anyakönyvezték itt. Azonban néhányszor hiányoznak évek az anyakönyvekben, nem írták be az adatokat, a leghosszabb ilyen időszak 1654 és 1660 közt volt, ezért néhány ősnél nem találtam meg a születésüket, házasságukat vagy

halálukat. *Opava* levéltára nem csak az anyakönyveket digitalizálta, hanem az uradalmak fontosabb iratait is, mint a földkönyveket és az urbáriumokat.

Groß Ullersdorf uradalmi központ volt, 1507 és 1802 közt a **Zerotin** család birtokának itt volt a székhelye, egy szép reneszánsz kastély is épült itt.

Ma *Velké Losiny* a következő résztelepülésekből áll: *Bukovice (Buchelsdorf)*, *Ludikov (Ludwigsthal)*, *Marsikov (Marschendorf)*, *Zárová (Neudorf)*, *Horni Bohdikov (Märzdorf)*, *Prameny (Stollenhau)*. Ezek anyakönyvi adatait a *Groß Ullersdorf* anyakönyvében vezették annak idején.

Groß Ullersdorf látképe a templom tornyából.

Forrás: <http://www.rps.cz/html/prevadece/losiny/Data/page.htm?3,0>



Tehát **Michael Weiser** 1798. február 8-án született *Groß Ullersdorfban*, **Hans Michael Weiser** (1758-1829) gärtner / zsellér és **Anna Maria Nissner** (1758 – 1820) fiaként a 93. szám alatt.

Hans Michael Weiser 1758. szeptember 7-én született *Groß Ullersdorf*ban **Franz Weiser** (1730-1806) Hausgesind (házcseléd) és **Katharina Zeydler** (1730-1774) fiaként.

Anna Maria Nissner 1758. szeptember 10-én született *Groß Ullersdorf*ban, **Tobias Nissner** (1719-1779) pék és **Veronika Jaschke** (1725-1771) lányaként.

1780. november 22-én kötöttek házasságot *Groß Ullersdorf*ban, a következő szerepelt az anyakönyvben: **Michael Weiser**, aki **Franz Weiser** fia, feleségül veszi **Anna Maria Nissnert**, akinek a státusza hinterlassen (hátrahagyott, vagyis árva, az apja nem élt már), **Tobias Nissner** pék lánya, a lakóhelyük *Ullersdorf*, 93.házaszám. *Ullersdorf* földkönyve szerint 1779-ben vásárolta meg **Johann Michael Weiser Georg Müllertől** a 93. számú telket és házat.

Anna Maria Nissner, aki **Michael Weiser** gärtner felesége 1820. február.20-án halt meg 61 éves korában, *Groß Ullersdorf*ban lakott a 93. szám alatt.

1829. június 24-én halt meg **Michael Weiser**, Gärtner 71 évesen, *Ullersdorf*ban a 93. szám alatt lakott.

Franz Weiser 1730 körül született, sajnos a születését nem találtam meg az anyakönyvben, lehet, hogy kimaradt a bejegyzése vagy éppen egy másik településen voltak akkor a szülei és ott keresztelték meg, a szülei **Michael Weiser** (1704-1775) és **Susanna Rotter** (1707-1759) voltak. Valószínűleg **Franz Müllerről** kapta a nevét, aki a 1733. március 6-án született **Friedrich** nevű testvérének volt a keresztapja, később 1757-ben pedig **Franz Weiser** házassági tanúja is ő volt.

Katharina Zeydler 1730. november 2-án született *Groß Ullersdorf*ban, a szülei **Johann Georg Zeydler** (1697-1767) és **Katharina Jackwert** (1699-1750) voltak.

1757. november 13-án kötött házasságot **Franz Weiser**, aki **Michael Weiser** gärtner fia, *Neudorf* (csehül *Zárová*) települési lakos, elvette feleségül **Katharina Zeydlert**, **Hans Georg Zeydler** „Bauer” (telkesgazda) lányát, aki *Groß Ullersdorf*ban élt. A házasság után átköltöztek *Ullersdorf*ba. **Franz Weiser** 1762-ben vásárolta meg a 175-ös számú telket és házat **Michael Friedrich**től *Ullersdorf* földkönyve szerint. **Katharina Zeydler rustica** (paraszt) 1774. március 1-én halt meg, 44 éves volt és *Groß Ullersdorf*ban a 175. szám alatt lakott.

Franz Weiser ekkor újra nősült 1774. június 6-án, a következő szerepelt az anyakönyvben a házasságnál, **Franz Weiser** özvegy rustici

(paraszt), lakóhelye **Groß Ullersdorf** 175. szám elvette feleségül Katharinát **Tobias Loemann** rustici lányát, akinek a lakóhelye **Groß Ullersdorf** 99. szám.

Franz Weiser 1806. augusztus 6-án halt meg, ekkor a lakóhelye **Groß Ullersdorf** 175. szám alatt volt.

Michael Weiser 1704. szeptember 23-án született **Neudorfban**, **Hans Weiser** (1660-?) és **Barbara Hainisch** (1676-1757) fiaként.

Susanna Rotter 1707. február 3-án született **Reitendorfban**, a szülei **Hans Rotter** és **Marina Donig** voltak.

1730.január.29-én kötöttek házasságot, a következő állt az anyakönyvben: **Neudorf** a házasság helye, **Michael**, aki **Hans Weiser** fia, hinterlassen a státusza (tehát az apja már meghalt) és **Susanna**, aki **Hans Rotter** lánya, szintén hinterlassen (az ő apja is halott már ekkor), lakóhelye **Reitendorf** (csehül Rapotin). **Hans Weiser** egyházatya volt, tehát a település egyházi ügyek intézésével megbízott tagja.

Susanna Rotter 1759. április 3-án halt **Neudorfban**, így írták pontosan az anyakönyvben, **Susanna**, aki **Michael Weiser** egyházatya felesége, 52 éves.

Michael Weiser gärtner 1775. május 5-én halt meg, **Neudorfban** az 1. szám alatt lakott, ezt az apjától, **Hans Weisertől** vette át **Neudorf** földkönyve szerint

Hans Weiser 1660. december 25-én született **Neudorfban**, **Andreas Weiser** (1628-1682) Schuster – cipész – és **Marina** (1628-1695) fiaként. A keresztapja **Lorenz Jackwert** volt.

Barbara Hainisch 1676. április 3-án született **Neudorfban**, **Hans Hainisch** (1618-1678) Soldat (leszerelt katona) és **Dorothea Jackwert** (1644-1719) lányaként. A keresztzülei **Hans Klein** kovács és **Barbara**, **Hans Müller** felesége.

Hans Weiser első házasságát 1688. február 15-én kötötte **Neudorfban**: **Hans Weiser**, aki **Andreas Weiser** fia **Neudorfból**, elvette feleségül **Katharinát**, **Georg Schreiber** lányát **Lauterbachból** (csehül **Potucnik**). A tanúk **Hans Kromer Marschendorfból** (**Maršikov** csehül), **Hans Schmidt Hannsdorfból** (csehül **Hanusovice**).

1695. február 17-én meghalt **Katharina Schreiber** **Neudorfban**, 32 éves volt.

Hans Weiser özvegy 1695. július 17-én vette feleségül **Barbara Hainischt**, **Hans Hainisch** lányát **Neudorfban**, **Tobias Friedrich** bíró és **Johann Schmidt** voltak a tanúk.

Barbara Weiser (Hainisch) özvegy 1757. március 12-én halt meg *Neudorfban*, 85 év volt odairva életkornak, de ekkoriban sokszor nem tudták pontosan az emberek életkorát.

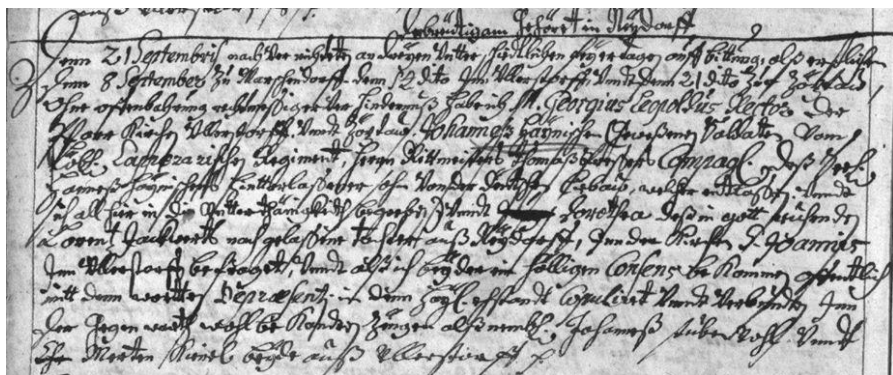
Andreas Weiser és **Marina** valamikor 1654 és 1660 közt kötöttek házasságot, sajnos ekkor nincsenek anyakönyvi bejegyzések.

1682. július 30-án **Andreas Weiser** Schuhmacher – cipész 54 évesen meghalt *Neudorfban*.

Marina, aki **Andreas Weiser** hátrahagyott özvegye, 1695. február 8-án, 67 évesen meghalt *Neudorfban*

Dorothea Jackwert 1644. szeptember 11-én született *Neudorfban*, **Lorenz Jackwert** (1612-1662) és **Barbara** (1605-1690) lányaként, ekkor még **Dorothea** Jacob volt a neve, a család később a 1650-es évektől kezdte viselni a **Jackwert** nevet. A **Jackwert** családnév két részből jött létre, az első fele a **Jakob** családnévből, a második fele a „wert” jelentése vendéglős vagy családfő lehet.

Hans Hainisch és **Dorothea Jackwert** 1664. szeptember 21-én kötött házasságot *Neudorfban*, **így szól a szöveg**: **Hans Hainisch** volt Soldat (zsoldoskatoná), a Caprara ezredben, **Thomas Presser** kapitány századában szolgált, **Hans Hainisch** hátrahagyott fia (apja meghalt már), **Deutsch Liebau** (csehül *Horni Libina*) településről és **Dorothea** aki **Lorenz Jackwert** (ő szintén meghalt már) lánya *Neudorfból* házasságot kötött.



Caprara ezred a 7-es császári vértesezred volt, 1629-ben alapította **Octavio Piccolomini**, 1656-ban **Ludwig Hieronymus Caprara** lett a tulajdonosa, 1663-tól **Äneas Sylvius Caprara**, harcoltak a harmincéves háborúban (1618-1648), az északi háborúban (1655-1660)

Lengyelországban a svédek ellen és a török elleni háborúban, 1664-ben részt vettek **Léva** elfoglalásában.

1678. május 7-én halt meg **Hans Hainisch** Soldat (volt katona) 60 éves korában **Neudorfban**.

Hans Klein özvegy **Ullersdorf**ból és **Dorothea**, aki **Hans Hainisch** özvegye **Neudorf**ból 1679. augusztus 10-én kötött házasságot **Neudorfban**. 1719. december 11-én meghalt **Dorothea**, **Hans Klein** özvegye **Neudorfban**.

A **Hainisch / Heinisch** név eredete a következő, a szorb **Heinis** név német változata, a szorb **Heinis** név a német **Heinrich** szóból származik, annak rövidítése után kapta meg a szorb – is kicsinyítőképzőt.

Horni Libina 1961 óta **Libina** (németül **Liebau**) település része, **Šumperk** (**Mährisch Schönberg**) településtől délkeletre fekszik, 12 kilométer távolságra.

Lorenz Jackwert 1662. november 9-én halt meg **Neudorfban** 50 éves korában.

1690. július 3-án halt meg **Barbara**, **Lorenz Jackwert** felesége 85 évesen **Neudorfban**.

Hans Rotter, aki **Paul Rotter** fia és **Marina Donig**, aki **Paul Donig** lánya 1706. november 16-án kötött házasságot **Reitendorfban** (csehül **Rapotin**).

Rapotin születési és házassági anyakönyve 1688-ban kezdődik, a halálozási 1700-ban és sajnos nincs kiírva a halottak életkora, ezért használhatatlan a halotti anyakönyv.

Marina Donig 1689. január 23-án született **Paul Donig** és **Dorothea** lányaként **Reitendorfban**.

A **Donig** név eredete a következő, a morva **Donik** név német változata, a morva **Donik** név a csonkolt **Donat**, **Dominik**, **Anton** nevekből és a cseh „-ik” kicsinyítőképzőből ered.

Hans Georg Zeydler 1697. március 16-án született **Reutenhau** (csehül **Rejhotice**) településen, **Johann Zeydler** és **Elisabeth Weydlich** (1663-1712) fiaként.

Rejhotice ma **Ločná nad Desnou** (**Wiesenberg**) része, **Šumperk** városától északra, 15 kilométer távolságra fekszik.

Katharina Jackwert 1699. november 6-án született **Ullersdorfban**, **Friedrich Jackwert** és **Dorothea Lasermann** (1667-1707) lányaként.

1723. május 3-án **Ullersdorfban** kötött házasságot **Hans Georg**, aki **Hans Zeydler** fia és **Katharina**, aki **Friedrich Jackwert** lánya.

Katharina Jackwert 1750. augusztus 19-én halt meg *Ullersdorf*ban 50 éves korában.

Hans Georg Zeydler 1767. szeptember 5-én halt meg *Ullersdorf*ban 70 éves korában.

Hans Zeydler és **Elisabeth Weydlich** születését sajnos nem találtam meg az anyakönyvben, 1685. február 27-én kötöttek házasságot *Reutenhaub*ban, a következő szerepelt az anyakönyvben: **Hans Zeydler**, aki a volt kocsmáros Mathias **Zeydler** hátrahagyott fia (az apja már meghalt) *Reutenhaub*ból és **Elisabeth** aki **Hans Weydlich** Giessmeister (öntőmester) lánya *Reutenhaub*ból összeházasodtak.

Elisabeth Weydlich, aki **Johann Zeydler** felesége 1712. augusztus 5-én 49 évesen halt meg *Ullersdorf*ban.

1713. november 17-én **Johann Zeydler** özvegy elvette feleségül **Rosina Schubert**et, **Johann Schubert** lányát *Ullersdorf*ban.

1702. március 11-én halt meg **Johann Weydlich** öntőmester 78 éves korában, azt nem tudom, hogy mit öntött, ágyút vagy harangot.

Dorothea Lasermann 1667. március 2-án született *Ullersdorf*ban, **Lorenz Lasermann** (1633-1703) és **Dorothea Donig** (1734-1711) lányaként.

1689. május 23-án kötött házasságot **Friedrich Jackwert** és **Dorothea Lasermann**, a következő állt az anyakönyvben: **Friedrich Jackwert**, a Kretschmar (sörfőző) aki **Hans Jackwert** fia *Ullersdorf*ból és **Dorothea**, aki **Lorenz Lasermann** lánya *Ullersdorf*ból kötött házasságot.

Dorothea Lasermann 1707. július 18-án halt meg 40 éves korában *Ullersdorf*ban.

A megözvegyült **Friedrich Jackwert** 1709. november 3-án elvette **Elisabeth Daumann**et, **Hans Daumann** lányát *Ullersdorf*ban.

1660. február 1-én kötött házasságot *Ullersdorf*ban **Lorenz Lasermann** és **Dorothea**, aki **Michael Donig** (?-1653) lánya *Beckengrund*ból (csehül *Pekařov*).

Lorenz Lasermann 1703. október 27-én halt meg *Ullersdorf*ban 70 éves korában.

1711. április 7-én halt meg **Dorothea Donig**, **Lorenz Lasermann** özvegye 77 éves korában *Marschendorf* (csehül *Marsikov*) településen.

Michael Donig 1653. február 10-én halt meg *Beckengrund* településen.

Tobias Nissner 1719. április 19-én született **Johann Nissner** (1686-1758) Richter (bíró) és **Elisabeth Drescher** (1686-1722) fiaként, *Kleppel* (csehül *Klepáčov*) településen, a nevét **Tobias Engel**ről kapta, aki

Rudelsdorf (csehül **Rudoltice**) régi bírója volt. **Kleppel** ma **Sobotin** (németül **Zöptau**) része, **Rudelsdorf** szintén.

Anna Veronika Jaschke 1725. november 25-én született **Hans Michael Jaschke** (1686-1766) Schmied (kovács) és **Anna Maria** (1694-1763) lányaként **Buchelsdorf** (csehül **Bukovice**) településen, ez ma **Ullersdorf** része.

1751. május 10-én kötött házasságot **Buchelsdorfban** **Tobias Nissner**, aki **Hans Nissner** bíró fia **Kleppelből**, a foglalkozása pék és **Anna Veronika**, aki **Michael Jaschke** lánya **Buchelsdorfból**. **Tobias Nissner** 1752-ben vásárolta meg meg a 80-as számú telket és házat **Tobias Otth** özvegyétől **Ullersdorf** földkönyve szerint, ezt 1759-ben eladta **Joseph Neugebauernek**. 1759-ben vette meg **Tobias Nissner** a 167-es számú telket és házat **Hans Rimmeltől** **Ullersdorf** földkönyve szerint.

Veronika Jaschke 1771. december 16-án halt meg 40 éves korában **Buchelsdorfban** a 31. szám alatt.

Tobias Nissner 1779. augusztus 9-én halt meg 59 évesen **Ullersdorfban** a 167. szám alatt.

A **Jaschke** név a cseh-morva **Jasko** név német változata, az Ja kezdetű cseh keresztnévek, mint a **Jakob**, **Jaroslav** csonkolása után a szótó a cseh „-ko” kicsinyítőképzőt kapta.

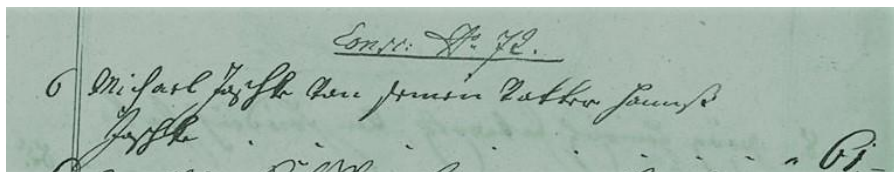
Hans Michael Jaschke és felesége **Anna Maria** származása egy elég nehéz feladat, sajnos nem találtam meg a házasságukat, valamelyik távolabbi morva településen házasodhattak össze, az első közös anyakönyvi bejegyzés róluk **Ignatz** fiúk születése, aki 1723. július 30-án született **Buchelsdorfban**, az apa foglalkozása már itt is kovács volt, előtte meg 1722. december 17-én **Anna Maria** keresztanya volt **Buchelsdorfban**, itt **Hans Michael Jaschke** kovács feleségeként írnak róla,

A halálozási bejegyzésekből nehezen, de rájöttem **Hans Michael Jaschke** származására,

Anna Maria halálozási bejegyzésével nem volt gond, ő 1763. április 21-én halt meg **Buchelsdorfban**, a bejegyzés szerint **Michael Jaschke** kovács feleségeként, 69 éves volt ekkor, tehát 1694-ben született.

A probléma **Hans Michael Jaschke** halálozási bejegyzésével volt, ő **Ullersdorfban** halt meg 81 éves korában (tehát 1686-ban született) 1766. december 9-én mint özvegy, de mivel rajta kívül csak egy **Michael Jaschke** volt ebben a korszakban 1720 után az anyakönyvben, aki **Reutenhauban** élt és ott is halt meg 1767-ben, kizárásos alapon az én őszám halt meg **Ullersdorfban**, talán a lányához **Veronika Jaschké**hez költözött

idős korában. A legfontosabb bizonyítékot, ami eldönti a kérdést, **Buchelsdorf földkönyvében** találtam meg, 1728. május 13-án a 72-es számú telket és házat **Hans Jaschke** átadta a fia **Michael Jaschke** számára, **Michael Jaschke** 1763-ban eladta a telket és házat **Martin** Letschkének.



Egy **Michael Jaschke** született 1686-ban **Buchelsdorfban**, 1686. augusztus 11-én született **Michael**, aki **Hans Jaschke** (1663-1732) kovács (tehát az apja is kovács volt) és **Katharina Wiche** fia volt.

Hans Jaschke 1663. január 19-én született **Buchelsdorfban**, **Matheus Jaschke** (1619-1691) és **Dorothea Hilbert** (1619-1695) fiaként. **Katharina Wiche** valamikor 1663 körül született, sajnos nem találtam meg a keresztelését, de megnéztem a születéseket és a 1660-as években csak a **Hans Wiche** (1624-1691) és **Sibilla Walter** házaspárnak születtek gyerekei **Buchelsdorfban**.

1685. június 3-án házasodott össze **Buchelsdorfban** **Hans Jaschke**, aki **Matheus Jaschke** kovács fia **Buchelsdorfból** és **Katharina**, aki **Hans Wiche** lánya, szintén **Buchelsdorfból**.

Hans Jaschke 1732. április 17-én halt meg **Buchelsdorfban**, 70 éves korában.

Matheus Jaschke, aki **Georg Jaschke** fia és **Dorothea**, aki **Jakob Hilbert** (?-1644) lánya **Buchelsdorfból** 1646. július 8-án kötött házasságot **Buchelsdorfban**.

Matheus Jaschke kovács 1691. május 25-én halt meg 72 évesen **Buchelsdorfban**.

Dorothea Hilbert, **Matheus Jaschke** özvegye 1695. április 11-én halt meg **Buchelsdorfban**.

Jakob Hilbert 1644. május 11-én halt meg **Buchelsdorfban**.

Hans Wiche és **Sibilla**, aki **Matheus Walter** (1602 – 1668) lánya **Ullersdorfból**, 1654-ben kötött házasságot **Buchelsdorfban**, pünkösöd keddjén, 1654. május 26-án.

Hans Wiche 1691. október 17-én halt meg **Buchelsdorfban** 67 éves korában.

Matheus Walter 1668. június 5-én halt meg **Ullersdorf**ban 66 éves korában.

Ullersdorf, Neudorf, Buchelsdorf, Beckengrund, Reutenhau, Reitendorf települések a **Zerotin** család **Ullersdorf** uradalmának települései voltak. **Ullersdorf** uradalma esetében megmaradt a 1577-ben és 1587-ben készült urbárium, ahol név szerint összeírták a jobbágyokat településenként. A legfontosabb eredmények, 1587-ben még nem éltek **Weiserek** **Neudorf**ban, a **Rotterek** éltek **Reitendorf**ban, a **Donigok** éltek **Beckengrund**ban, több **Jakob** élt **Ullersdorf**ban.

A következő helyszín, ahol őseim éltek, **Kleppel** (csehül **Klepáčov**) település, ma **Sobotin** (németül **Zöptau**) része. 1594-ben említik először a települést, favágók és bányászok lakták, akik fát és ércet szállítottak **Zöptau** vasművének. A település első ismert bírója **Andreas Drescher** ősapám volt, Freirichter volt a pontos státusza vagy Erbricher (örökös bíró), ez a magyar soltésznek felelt meg, ők végezték a falu telepítését, ezért kiváltságokat kaptak a birtokostól, öröklődő bírói státusz, adómentesség, nagyobb telek és még más kedvezmények. A falu tulajdonosa a **Zerotin** család volt, 1770 után a **Velehrad** kolostor. 1677-ben 35 ház volt a településen. **Klepáčov** adatai **Sobotin** anyakönyvében lettek vezetve, 1675-től vannak anyakönyvek.

Zöptau temploma a két háború között.

Forrás: oldthing.de



Johann Nissner 1686. április 30-án született *Doberseik* (csehül Dobrecov) településen **Hans Nissner** (1658-1720) és **Christina Simantke** fiaként.

Elisabeth Drescher 1686. augusztus 26-án született *Kleppel* településen **Friedrich Drescher** (1658-1724) Richter – bíró – és **Marina Axmann** (1662-1719) lányaként.

Johann Nissner és **Elisabeth Drescher** 1712. szeptember 26-án kötött házasságot *Kleppel*ben, így szól az anyakönyvi bejegyzés: **Johann**, aki **Hans Nissner** fia, *Doberseik* településről, a **Rabenstein** uradalomból és **Elisabeth**, aki **Friedrich Drescher** Erbrichter lánya *Kleppel*ből házasságot kötött.

1714-ben amikor megszületett **Johann Nissner** lánya, **Maria Theresia**, már „Richter” – bíró – volt *Kleppel*ben.

Elisabeth Drescher, aki **Johann Nissner** bíró felesége 37 éves korában meghalt *Kleppel*ben 1722. június 2-án.

1722. július 13-án az özvegy **Johann Nissner** újra házasodott *Kleppel*ben, így szól az anyakönyvi bejegyzés: **Johann Nissner** Erbrichter és özvegy *Kleppel*ből és **Dorothea** aki **Tobias Stöhr** hátrahagyott lánya (az apa már meghalt) *Kleppel*ből házasságot kötött.

Miután **Tobias** fia *Ullersdorf*ba költözött, az apja is követte, 1758. június 22-én *Ullersdorf*ban halt meg **Johann Nissner** 80 éves korában.

Friedrich Drescher és **Marina Axmann** 1684. augusztus 6-án kötött házasságot *Kleppel*ben, a következő áll az anyakönyvben: **Friedrich Drescher** Erbrichter, aki **Andreas Drescher** (1623-1683) volt Erbrichter hátrahagyott fia (az apja már meghalt) és **Marina**, aki **Michael Axmann** (1630-1677) hátrahagyott (az apja már meghalt) lánya házasságot kötött *Kleppel*ben.

1719. március 26-án **Marina**, aki **Friedrich Drescher** régi bíró felesége 57 éves korában meghalt *Kleppel*ben.

Friedrich Drescher régi bíró 1724. október 19-én 66 éves korában meghalt *Kleppel*ben.

Andreas Drescher Erbrichter 1683.november.12-én 60 éves korában meghalt *Kleppel*ben.

1677. október 3-án *Kleppel*ben meghalt **Michael Axmann** 47 éves korában.

Doberseik (csehül *Dobrecov*) ma *Horni Mesto* (németül *Bergstadt*) része, *Doberseik* egy bányásztelepülés volt, vasércet bányásztak ott, *Bergstadt*ban ezüstbánya volt, 1402 óta bányászták az ezüstöt ott, 1580-ban *Bergstadt* II. Rudolf császártól szabad bányavárosi jogállást kapott, a

közelben feküdt *Hangenstein* (csehül *Skály*) település, 1398 óta folyt itt az ezüstmányászat, szintén itt volt *Neufang* (csehül *Stribrné Hory*), itt 1542 óta folyt ezüstmányászat. *Römerstadt*-ban is arany és ezüstmányászat folyt már a 14.század óta.

Anyakönyvi téren elég sajnálatos helyzet alakult ki, *Doberseik*, *Neufang*, *Hangenstein* adatait 1673-tól *Horni Mesto* anyakönyvében vezették, előtte *Rymarov* (németül *Römerstadt*) anyakönyvében, ami 1614-ben kezdődik, a három település esetében 1616-ban kezdték a házasságokat, 1626-ban a születéseket, 1629-ben a halálozásokat bejegyezni, sajnos 1657-ig vezették csak ott a három település anyakönyvi adatait, így van egy 15 éves hiányzó rész, amikor számomra fontos születések házasságok, halálok hiányoznak. A *Rabenstein* uradalom digitalizált földkönyvei és urbáriumai is megtalálhatóak Opava levéltár oldalán, két földkönyv is van az oldalon az engem érdeklő időszakból 1602 és 1662 közt az első, 1659 és 1764 közt a második.

1683. augusztus 1-én kötött házasságot *Doberseik*-ben **Hans Nissner** és **Christina**, aki **Markus Simantke** lánya.

Johann Nissner 1720. július 3-án halt *Doberseik*-ben 62 éves korában.

A *Rabenstein* uradalom földkönyvében van egy 1683-as bejegyzés, ami elég fontos, **Johann Nissner** és az apja **Andreas Nissner** kötött egy adásvételt *Doberseik*-ben, így biztosan **Andreas Nissner** volt **Johann Nissner** apja, az anyja sokkal nehezebb kérdés, de a halálozási anyakönyv szerint 1658-ban született és egy évvel előtte, 1657. január 9-én született *Doberseik*-ben **Agnes**, aki **Andreas Nissner** és **Eva Schiessler** lánya volt, ezért úgy gondolom, hogy **Eva Schiessler** volt **Johann Nissner** anyja.

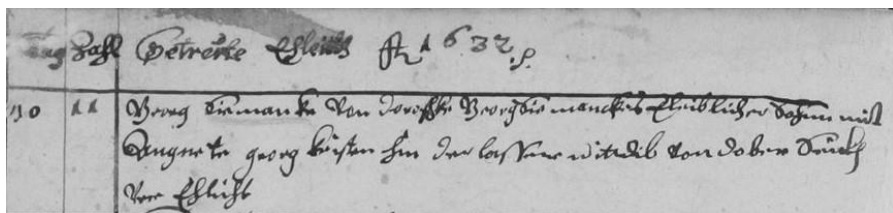
Christina Simantke esetében csak az apja biztos, **Markus Simantke**, sajnos sem a születését, sem a szülei házasságát nem találtam meg a hiányzó 15 év miatt.

Andreas Nissner, aki **Balzer** (Balthasar) **Nissner** (1575-1645) fia *Neufang*-ból és **Eva**, aki **Michael Schiessler** (1579-1631) lánya *Hangenstein*-ből 1639. február 6-án kötött házasságot, utána átköltöztek *Doberseik*-be, ott születtek a gyerekeik.

Markus Simantke 1636. április 18-án született **Georg Simantke** (?-1683) és **Agneta** (?-1653) fiaként *Doberseik*-ben.

Markus Simantke 1715. július 5-én halt meg 80 éves korában.

1632. január 30-án kötött házasságot *Doberseik*-ben **Georg**, aki **Georg Simantke** fia és **Agneta**, aki **Georg Christen** özvegye.



Az uradalom földkönyvét átnéztem és 1632 előtt nem volt **Simantke Doberseik**ben és a 1610-es uradalmi urbáriumban sem voltak, tehát **Georg Simantke** 1632-ben költözött egy másik településről **Doberseik**be.

A **Simantke** családnév a szorb **Symank** név elnémetesedett változata, amely kapott egy alnémet „-ke” képzőt. A szorb **Symank** a szláv **Syman**, **Siman** név és a szorb „-k” kicsinyítő képző eredménye. A szláv **Siman** a **Simon** névből származik.

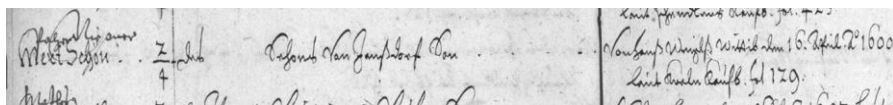
Agneta Simantke 1653. augusztus 15-én halt meg **Doberseik**ban. Ekkor **Georg Simantke** újra nősült, 1654. január 31-én **Doberseik**ben elvette feleségül **Ursulát**, aki **Michael Graff** lánya volt.

Georg Simantke 1683. július 1-én halt meg **Doberseik**ben.

Balzer Nissner 1645. április 28-án halt meg **Neufang**ban 70 éves korában.

Michael Schiessler 1631. február 27-én halt meg **Hangenstein**ben 52 éves korában.

Balzer Niessner 1611-ben érkezett **Neufang**ba, ez abból állapítható meg, hogy nem szerepelt **Neufang 1610-es urbáriumában**, ahol összeírták a jobbágyokat, utólag írták be **Martin Schön** neve fölé hogy megvette a telkét, az első nyom róla egy 1611-es adásvétel az uradalom földkönyvében, ahol **Hans Demuth**tól vásárolt földet **Neufang**ban.



Michael Schiessler viszont szerepelt az uradalom 1610-es földkönyvében, **Hangenstein**ben volt telke, az ő esetében az első nyom egy 1603-as adásvétel **Neufang**ban, az eladó **Martin Gutjahr** volt.

Forrásaim:

- Pilisvörösvár anyakönyve
- Budapest Terézváros anyakönyve
- Opava tartományi Levéltár – Digitális Archívum

Felhívjuk tagjainkat, hogy amennyiben lakó- vagy származási helyükön segítséget tudnak nyújtani egyesületi találkozó megszervezésében, jelentkezzenek.

Feltétel, hogy 50-70 személy részére elegendő hely legyen, valamint az étkezési lehetőség biztosított legyen.

Jelentkezni az egyesületi találkozókön személyesen, vagy írásban dr. Pencz Kornél elnöknél lehet.

Szeretnénk, ha találkozóinkat hosszabb időre előre meg tudnánk tervezni, hogy a tagjaink az egyéb programjaikat ennek megfelelően tudják alakítani.

Ajánlom, hogy az AKuFF Hírmondó mindkét nyelvű változatát lapozzák át, mert vannak hirdetések, fényképek, amik nem, vagy más formában találhatóak meg a két változatban. Megéri!

AZ EGYESÜLET KIADÁSÁBAN MEGJELENT KÖNYVEK:

1. Riszt András: Nagypárad község családkönyve 1723-1945
2. Ament Andor: E L E K benépesítése a törökvész után (1724-1800)
3. ~~Amrein Ferenc – Amrein Ilona – Auth Szilvia: A Baranya megyei katolikus települések Mecseknádasd és Óbánya családkönyve 1721-2007~~
4. Stefan Rettig - Josef Skribanek † : Vaskút családkönyve 1772 - 1947
5. ~~Maléth István: Gyoma Evangélikus családkönyve 1835-1918~~
6. Rudolf Keszler: Pilisszentiván (St. Iwan bei Ofen) családkönyve

	<u>Áruk tagoknak</u>	<u>egyesületen kívülieknek</u>	<u>külföldre</u>
1.	3.000, - Ft	3.500, - Ft	25 €
2.	1.500, - Ft	2.000, - Ft	10 €
3.		ELFOGYOTT!	
4.	9.900,- Ft	9.900,- Ft	59 €
5.		ELFOGYOTT!	
6.	4.500 ,- Ft	5.500,- Ft	17 €

+ postaköltség

A könyvek megvételével az AKuFF könyvkiadási tevékenységét támogatja!

TÁMOGASSA

SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓJA **1%-**

ÁVAL AZ EGYESÜLETÜNKET!

KÉRJÜK, AZ ALÁBBI ADÓSZÁMOT

TÜNTESSE FEL NYILATKOZATÁN

18360062-1-03



Elhunyt Natta Antal tagunk (1946-2019)

Megrendülten értesültünk, hogy régi tagunk, Natta Antal 2019. március 15-én 73 éves korában meghalt.

Natta Antal, Natta Ferenc és Sax Anna gyermekeként született Diósdon, 1946-ban. Akárcsak édesapja, aki a város díszpolgára volt, Natta Antal úgy is mint helyben élő vállalkozó, úgy is mint helytörténész és családkutató, nagyon sokat tett Diósdért.

Az egyesületünk 2004. óta volt tagja. Őhozzá köthető a professzionális színvonalon megrendezett, feledhetetlen AKuFF-találkozó Diósdon.

Nevéhez fűződik Diósd családjainak online adatbázisa, tehát tulajdonképpen egyfajta digitális családkönyv.

Diósd múltja kutatásának elősegítéséért, a hagyományok ápolásáért 2018. novemberben a város díszpolgári címét adományozta neki a képviselőtestület.

Szülőhelyén helyezték végső nyugalomra 2019. március 26-án.

Kiváló személyiségének emlékét mi is hálásan őrizzük!



Tagsági hírek / Mitgliedschaftsnachrichten

Kilépett vagy elhunyt tagjaink / Ausgetretene oder verstorbene Mitglieder:

Fleischer Tibor – 2019. március – kilépett/ausgetreten

Márhoffer János – 2019. január – meghalt/verstorben

Natta Antal – 2019. március 19. – meghalt/verstorben

Új tagjaink/ Neue Mitglieder:

203	Dr. Schärthl Mária	7627 Pécs, Meszes dűlő 3/1.	schartl.maria@gmail.com
204	Gyimesi Imre	1027 Budapest, Tölgyfa u. 6.	gyimesiimre2@gmail.com
205	Dr. Milvius Katalin	2120 Dunakeszi, Iskola sétány 16.	kati.milvius@t-online.hu milvakata@gmail.com
206	Bencze Zsolt István	2120 Dunakeszi, Bajcsy- Zsilinszky u. 19/A.	benczezs@yahoo.com
207	Hecker Henrietta	7130 Tolna, Bethlen G. u. 20.	hecker.henrietta@gmail.com
208	Ziegler Gyula	Pilisszentiván, József Attila u. 52	ziegler.gyula@gmail.com

Seit 10 Jahren Mitglieder / 10 éve tagjaink

144 **Benke Zoltán**

145 **Hachbold Gyula**

146 **Fülöp Gabriella**



20 Kitüntetettjeink / Unsere Ausgezeichneten 18



Dr. Pencz Kornél, az AKuFF alapító elnöke a Bács-Kiskun Megye Nemzetiségeiért kitüntetésben részesült 2018. október 19-én

Dr. Kornel Pencz, der gründende Obmann vom AKuFF wurde am 19. Oktober 2018 die Auszeichnung „Für die Nationalitäten des Komitates Bács-Kiskun“ verliehen

Huber Éva, az Bácska Német Kulturális Egyesület elnökhelyettese, az AKuFF rendezvényeinek rendszeres látogatója és fotósa, a Baja Város Nemzetiségeiért kitüntetést vette át 2018. december 15-én

Frau Eva Huber, Vizevorsitzende des Deutschen Kulturvereins „Batschka“, ständige Teilnehmerin und Fotografin der AKuFF-Veranstaltungen wurde am 15. Dezember 2018 die Auszeichnung „Für die Nationalitäten der Stadt Baja“ verliehen



Teilnahme an der Festveranstaltung des 10jährigen österreichischen Vereins Familia Austria / Részvétel az osztrák Familia Austria egyesület 10 éves jubileumi konferenciáján

Eine kleine Gesandtschaft vom AKuFF nahm am 17. November 2018 am Jubiläumskonferenz von Familia Austria teil. Sie bestand aus Frau Maria Koller, Frau Elisabeth Adam, Dr. Gabriel Petz und Dr. Kornel Pencz. Letztere hat auch einen Vortrag über den AKuFF und die Spezialitäten der Familienforschung der Deutschen in Ungarn gehalten.

Az AKuFF kis hivatalos küldöttsége 2018. november 17-én részt vett a Familia Austria jubileumi konferenciáján. A résztvevők Koller Henrikné – Mári néni –, Ádám Erzsébet, dr. Petz Gábor és dr. Pencz Kornél voltak, utóbbi előadást is tartott a az AKuFF-ról és a magyarországi németek családfakutatásának specialitásairól.

Bilderbericht und die Videoaufnahmen aller Vorträge:

<https://www.familia-austria.at/index.php/aktuell/1455-festveranstaltung-10-jahre-familia-austria-nachlese>

Fenti webhelyen megtalálható a képes beszámoló és az előadások videofelvételei

Fotos: Pencz



links: Die Mitglieder von AKuFF während der Vorträge

rechts: Beim gemütlichen Abendessen mit Frau Lieselotte Kreiml und Frau Renate Domnanich (Kriegsarchiv)

**Rechts: die Teilnehmer
Links unten: das Herz und
Motor der Veranstaltung:
Herr Günter Ofner, Präsident
von Familia Austria
Fotos: Pencz (u.) G. Ofner (r.)**



**Unten: Gespräch dreier
Donauschwabenforscher in der Pause. v.l.n.r.
Dr. Kornel Pencz (AKuFF), Dr. Alexander
Weber (Familia Austria, Dr. Hertha Schwarz
(AKdFF)**



**Drei der Stände der verschiedenen
genealogischen Gesellschaften:
ICARUS, AKdFF und GFF
3 obige Fotos: Dipl.-Ing. Thomas Memersheimer**